

Po 14. novembru
bo šele začetek

Samo dva dni nas ločita od preštevovanja, samo dva dni imamo še časa, da prepričamo slehernega našega človeka, da je 14. novembra za zavestnega člana slovenske narodne skupnosti mogoča samo ena odločitev — to je bojkot!

Kdor je namreč že kakorkoli dvomil v pravilnost sklepa osrednjih organizacij, da pozove koroške Slovence na bojkot preštevovanja, je zadnje dni lahko spoznal, da v resnici ne gre za preštevovanje oziroma ugotavljanje materinega jezika, marveč za ponovni plebiscit z vsemi hudimi represalijami, ki smo jih na pretek vajeni iz zgodovine. Tako so leta 1920 odpustili iz službe vse slovenske nameščence, ki so se poslužili demokratične pravice in glasovali po svojem nacionalnem prepričanju; drugi pa so zaradi svoje odločitve desetletja trpeli diskriminacije vseh vrst vse do genocidnih ukrepov s strani naslednika bivšega in predhodnika današnjega „Kärntner Heimatdiensta“ — to je „Kärntner Heimatbunda“ v času nacizma z zaplenitvijo premoženja in pregonom naših ljudi iz 1400 let avtohtono naseljene domovine.

Vlada sicer trdi, da ne gre za plebiscit, marveč samo za preskrbitev orientacijskih pomagal; toda že sama je s tem, da je povezala ugotavljanje objektivnega dejstva materinega jezika s priznavalnimi načelom in zagovorom pravice asimilacije, spremenila to ugotavljanje materinega jezika v glasovanje o priznavanju k določeni jeziku in kulturi, to je k narodu, kar so nemški nacionalisti in neonacisti na Koroškem potem dokončno preoblikovali v ponovno izrazit plebiscit o lojalnosti in zvestobi do avstrijske države.

Parole „Wer nicht zur Zählung geht — nicht zu Kärnten steht!“ in „Das Grenzland bittet: laßt uns nicht im Stiche!“, kakor so napisane na ilegalnih plakatih Heimatdiensta (so namreč brez predpisanega impresuma!), so povsem jasne in nedvoumne, tako da pomirjevalne besede deželnega glavarja, češ da ne gre za plebiscit, ne morejo spremeniti dejstva, že posebno ne, če glasilo njegove stranke hkrati prinaša inserate Heimatdiensta z omenjenimi gesli.

Niti ne morejo spremeniti tega dejstva zadnje izjave kanclerja dr. Kreiskega, da osebno ni bil za preštevovanje, da je to le kompromis in da naj služi le kot orientacijska pomoč — ko vendar prav ta kompromis v bistvu ni nič drugega kot popolna kapitulacija pred nemškimi nacionalisti, orientacijska pomoč pa v resnici ugotavljanje manjšine.

Spričo vseh teh dogajanj je povsem razumljivo, da Zveza slovenskih organizacij na Koroškem že vnaprej odreka rezultat preštevovanja vsako izpovedno vrednost.

Ko mora vlada te dni končno sama priznati, da v drugih zveznih deželah ljudstvo ne kaže nobenega razumevanja za to nepotrebno preštevovanje, se zruši tudi še alibi, na katerega se je vlada sklicevala pri svojem argumentiranju, da preštevovanje ne pomeni revizije določil državne pogodbe. Zaradi teh dogodkov in spricho dejstva, da tudi s številnim povezanim zakon o narodnih skupnostih ne pomeni ures-

Resnica in
pravica
sta močnejši od laži
in krivice

S strani vlade in parlamentarnih strank so v zadnjih dneh in tednih vložili ogromna sredstva in napravili velike napore, da bi javnost, to je državljane „prepričali“, kako potrebno je nedeljsko ugotavljanje materinega jezika. Zlasti SPOVFP-jevska protimanjšinska koalicija se je — verjetno prav tako na račun javnih sredstev! — naravnost bolešno trudila, da bi ljudi „spomnila“ na njihovo „državlansko dolžnost“.

Toda kljub vsem lepim in tudi grim oblikam prepričevanja in pritiska, prigovarjanja in izsiljevanja mnogi širom po Avstriji ne uvidijo, zakaj bi morala nadaljnja usoda domovine zaviseti ravno od tega, ali se bodo ali se ne bodo uklonili diktatu štetja, v katerem pač ne morejo videti demokratične odločitve, marveč le sramotno kapitulacijo vlade, parlamenta in vodstev strank pred tistimi temnimi silami, ki so Avstrijo že nekdaj spravile v nesrečo in propad.

Takšno spoznanje zajema široke kroge tudi v strankah samih, kjer posamezne s strankami bolj ali manj tesno povezane organizacije proti „uradni liniji“ podpirajo boj manjšin in se solidarizirajo z njimi v bojkotiranju štetja. SPO je zvezo socialističnih študentov (VSSIO) zaradi tega „kaznovala“ s tem, da je odnose „zamrznila“; v nasprotju s stališčem strankinega vodstva so se za bojkot štetja izrekli tudi ÖVP-jevski študentje. S takšno „nepokorščino“ pa ima opraviti celo ka-

nilitve določil člena 7 niti ne nudi drugih zadovoljivih jamstev za obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti in s tem nobene možne alternative, pa naši ljudje — kakor to kažejo sestanki, pogovori in srečanja — tudi brez izjeme vse bolj razumejo poziv obeh osrednjih organizacij na bojkot preštevovanja in bodo v nedeljo v izvajanju navodil z bojkotom poskrbeli, da rezultati ne bodo mogli služiti kot orientacijska pomoč in še manj kot osnova za reševanje življenjskih vprašanj naše narodne skupnosti.

S tem pa sta tudi dosežena namen in cilj bojkota: Po 14. novembru se bo morala vlada že naprej baviti z našim vprašanjem in to bolj resno, kar je bila vedno naša zahteva, v spora-

toliška cerkev ali konkretnije krško škofijstvo, ki mu preglavice dela zlasti katoliška delavska mladina (KAJ), ki je podobno kot študentje iz obeh velikih političnih strank ubrala svojo lastno, samostojno pot: to je pot protesta proti diktatu štetja in pot solidarnosti z manjšinami v njihovem boju za popolno uresničitev narodnostnih pravic v smislu državne pogodbe, ne pa v smislu naklepov nemških nacionalistov in ne v vzdušju narodnostne nestrpnosti.

Celovško škofijstvo je to za koroške razmere že skoraj pogumno odločitev KAJ (ali ni bil na Koroškem že marsikdo „nezaželjen“, če se je upal misliti in predvsem delati drugače, kot pa želijo in zahtevajo znane nacionalistične sile!) skušalo razvrednotiti s tem, da je vodstvu te organizacije očitalo kršitev nekoga dogovora med avstrijsko škofovsko konferenco ter katoliško mladino. Toda KAJ je dala škofijstvu nedvoumen odgovor: manjšinsko vprašanje prizadene ne le Koroško, marveč celotno Avstrijo, kakor je tudi jezikovno ugotavljanje vseavstrijski ukrep. To pomeni, da za izjavo KAJ glede manjšinskega vprašanja ni bila potrebna privolitev krške škofije, pristojno škofijstvo (izjava je bila sprejeta in objavljena na vsedravnem kongresu v Innsbrucku — op. ured.) pa je bilo o tem pravočasno obveščeno.

Krog fistih, ki postavljajo trditve strank na laž in s svojimi „upor-

(Dalje na 8. strani)

zumu s prizadeto manjšino, ki je prav v tej borbi uspela poleg v zgodovini edinstvene pomoči matičnega naroda in njegove države pridobiti zase tudi podporo široke avstrijske in svetovne demokratične javnosti.

Zato 14. november ne bo tragični konec naše narodne skupnosti, kar so želeli doseči z ugotavljanjem nemški nacionalisti, marveč bo pomemben, od našega ljudstva in demokratičnih množic izsiljeni korak na poti k sodobnemu reševanju odprtih splošno družbenih in narodnostnih vprašanj na osnovi enakopravnega partnerstva med pristojno vlado in prizadeto narodno skupnostjo!

dr. Franci Zwitter
predsednik ZSO

OZN opozorjena
na protimanjšinske ukrepe v Avstriji

V socialnem odboru glavne skupščine OZN je bilo ta teden govora tudi o protimanjšinski politiki Avstrije in zlasti o zadnjih ukrepih, naperjenih proti interesom manjšin.

Jugoslovanski predstavnik je odločno poudaril, da Jugoslavija nikdar ne bo priznala rezultatov nedeljskega ugotavljanja materinega jezika, ker ima to štetje — kakor je naglasil — naj ga imenujejo kakorkoli, samo namen, da zmanjša številčno moč manjšin ter okrni njihove pravice. Opozoril je na sedanje nacionalistično zastupljeno ozračje na Koroškem, čemur so krive predvsem razne nemško-nacionalistične organizacije, pri čemer je posebej omenil koroški Heimatdienst, o katerem je dejal, da razvija „neonacistično, protimanjšinsko asimilacijsko dejavnost“.

Zastopnik Avstrije je tudi tokrat po že znani in preizkušeni metodi zavestnega zapiranja oči pred resnico upravičeno opozoril, da je štetje potrebno, ker so ustrezna določila državne pogodbe premalo precizna. Govoril je tudi o nekih „posebnih, novih pravicah“, ki naj bi jih manjšine dobile; zlasti pa je zavnil očitke glede neonacizma v Avstriji.

Vse to poznamo že iz številnih drugih primerov, ko so predstavniki Avstrije pred mednarodnimi forumi operirali s potvarjanjem dejstev, z očitnimi lažmi in s podobnimi „argumenti“, s katerimi pa so sami najbolj okvalificirajo svoje metode oz. manjšinsko politiko Avstrije. Danes tudi v širokih plasteh večinskega naroda — posebej po „zaslugi“ dogodkov okoli nedeljskega štetja — že z zaskrbljenostjo in zelo kritično ugotavljajo, kako daleč je Avstrija zabredla s svojo protimanjšinsko politiko in še posebej s sramotnim kapituliranjem odgovornih dejavnikov pred nemškimi nacionalisti in neonacisti.

Teh dejstev ne more spraviti iz sveta nobeno še tako zlagano nastopanje avstrijskih predstavnikov pred mednarodnimi forumi — sodbo si piše Avstrija sama s svojimi dejanji!

VEDNO SPET POTREBNE OBTOŽBE:

Avstrija krši
določila državne pogodbe

Zaradi nedavne zločinske razstrelitve partizanskega spomenika na Komelju pri Pliberku je jugoslovanski veleposlanik v Avstriji ing. Gustav Vlahov v zunanjem ministru na Dunaju v imenu vlade SFRJ izrazil ostro obsodbo tega vandalskega dejanja, hkrati pa poudaril, da je to dejanje rezultat dejstva, da Avstrija ne izvaja določil državne pogodbe, zlasti njenih členov 9 in 19. Po mnenju jugoslovanske vlade takšno obnašanje Avstrije samo spodbuja tiste ekstremistične kroge, ki so zoper dosledno in popolno izvajanje državne pogodbe in ki jim ne gre v račun razvoj dobrih sosedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Od Avstrije je veleposlanik SFRJ zahteval, naj izvede strogo preiskavo, krivce najstrožje kaznuje, spomenik na Komelju pa obnovi ter ukrene vse potrebno, da v bodoče ne bi več prišlo do takih in podobnih akcij.

Podobno se je izrazil tudi predstavnik zveznega sekretariata za

zunanje zadeve SFRJ Mirko Kalezić, ko je na fiskovni konferenci v Beogradu na ustrezno vprašanje odgovoril, da novi primer vandalizma potrjuje listo, na kar je Jugoslavija že opozarjala: da v Avstriji delujejo sile, katerih obstoj in dejavnost sta prepovedana s 5. točko 7. člena in z 9. členom državne pogodbe. „Ponovno rušenje partizanskih spomenikov je sestavni del pritiska, ki ga v Avstriji danes izvajajo na slovensko in hrvaško manjšino, da bi jima kratili pravice in zadržali, ki jima jih zagotavlja državna pogodba,“ je naglasil Kalezić in pri tem opozoril, da avstrijska vlada z nedoslednim izvajanjem državne pogodbe samo spodbuja nacionalistične in šovinistične sile, ki si ne pomišljajo pred nikakršnim zločinskim dejanjem.

Avstrijski odgovor na ta resna in upravičena opozorila — češ da v Avstriji sploh ni ljudi, ki bi lahko tako strokovnjaško razstrelili spomenik; torej je storilce in krivce treba iskati v Jugoslaviji — je vsekakor višek licemerstva!

14. NOV. BOJKOT!
NE DAMO SE PREŠTEVATI!

Bojkot preštevanja Zgodovinski „Ne“ koroških Slovencev

Danes, dva dni pred preštevanjem manjšin v Avstriji, je že več kot jasno, da se je načrt, ki so ga spočeli Heimatsdienst in mračnjaški krogi in ki so ga podprli v svojem oportunističnem hlastanju za nemško nacionalnimi glasovi voditelji treh v parlamentu zastopanih strank, izrodil v največji protidemokratski, protimanjšinski in nemško nacionalni spektakel v drugi avstrijski republiki.

Na to smo koroški Slovenci opozarjali že dolgo pred sklenitvijo protimanjšinskih zakonov.

Prvič po letu 1920 (izvzet je nacistični teror) se je na naše kraje v Rožu, Podjuni in Zilji zopet zgrnila cela množica prepričevalcev, agitatorjev, zastrahovalcev, opravljalcev in lažnivcev, ki koncentrirano in kot uradni predstavniki Avstrije zlivajo na naše ljudstvo na tisoče in tisoče pol- in nerensic. Vse to pa nikakor ne prispeva k boljšim odnosom med obema narodoma v deželi. Vse tri stranke, tudi tista, katero vodi esesovec, ustvarjajo skupaj s Heimatsdienstom protislovensko razpoloženje, razpihujejo antikomunizem in ščuvajo proti Jugoslaviji, blatijo slovenske politične organizacije, napadajo dvojezično šolstvo in še posebej slovensko gimnazijo, obrekujejo slovenske duhovnike, blatijo nemškogovoreče demokrate (Udo Manner je moral pod pritiskom celo zapustiti velikovski občinski svet), podtikavajo Jugoslaviji, da postavlja teritorialne zahteve napram Avstriji, želijo uničiti legitimno zastopstvo koroških Slovencev, širijo laži, da je odstotek 25 mednarodno priznan, dovoljujejo izhajanje šovinističnih in neonacističnih časopisov, KHD odloča o tem, kdo je pristen Korošec in kdo ni, Feldner uporablja za vse koroške Slovence (od duhovnikov do komunistov) izraz „Nationalkommunisten“, Wagner pa je v Zelezni Kapli rekel: „ne poslušajte vaših voditeljev — komunističnih hujskačev“.

Heimatsdienst in vodstva treh v parlamentu zastopanih strank so se znašli „čez noč“ v istem čolnu, ki z vso naglico drvi v tiste čase nazaj, ko je bila demokracija le fasada za zločinski iztrebljanje celotnih narodov in narodnosti.

Koroški Slovenci, ki smo zgodovinsko legitimirani, da soodločamo o naših pravicah, smo vsem tem nedemokratskim pojavom odgovorili odločno in nedvoumno.

Bolj enotni kot kdajkoli po drugi svetovni vojni smo se uprli nakleptom

vlade, da bi nas obravnavala kot drobiž za poravnavo medstrankarskih računov. Skupaj z demokrati večinskega naroda smo odgovorili vsem tistim, ki mislijo, da je spet napočila njihova zgodovinska ura. Odgovorili smo naslonjeni na matični narod in ob podpori vseh jugoslovenskih narodov.

Odgovorili smo tako glasno, jasno in nepreklicno, da nas je slišala in nas sliši celotna demokratična avstrijska in evropska javnost.

Na Robežu smo odgovorili kot antifašisti, trdno povezani z demokrati večinskega naroda in še bolj trdno odločeni, da se za svoje že priborjene pravice borimo, če bo potrebno, s še večjo vnmemo in požrtvovalnostjo. Naš odgovor je jasen in nepreklicno NE preštevanju, NE vsemu tistemu, kar škoduje dobrim sosedskim odno-

tem, da je Jugoslavija jasno in nedvoumno povedala, da je preštevanje začetek revizije državne pogodbe in da rezultatov preštevanja nikoli ne bo priznala.

Kreisky in drugi avstrijski politiki se morajo neprestano doma in v tujini zagovarjati zaradi manjšinske politike — tudi to je naša zmaga.

Torej nekaj dni pred preštevanjem, pred gnusnim protidemokratskim spektaklom, mora biti nam vsem in vsem demokratom večinskega naroda jasno, da smo iz bitke izšli kot zmagovalci.

Ponosni smo lahko na to zgodovinsko zmago, ki je eden izmed mejnikov na poti do popolne nacionalne in socialne enakopravnosti manjšin v Avstriji in bistven prispevek k popolni izpolnitvi člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Čas po 14. novembru pa bo pomenil za nas vse trd in neizprosno boj za naše pravice, ki so zapisane v členu 7. Na eni strani bodo naše upravičene zahteve, na drugi strani pa nam nasprotne nacionalne in neonacistične sile in vladni predstavniki, ki so pripravljeni na vsakem koraku popuščati tem silam in voditi do skrajnosti oportunistično politiko.

Koroški Slovenci zahtevamo in želimo odkrita in iskrena pogajanja s predstavniki avstrijske vlade in z nikomur drugim. Izhodišče pogajanja za nas je državna pogodba in zlasti njen člen 7, ki ga mora avstrijska država izvajati na celotnem naselitvenem ozemlju koroških Slovencev, ki je znano iz zgodovine, pa tudi iz več deželnih in državnih odredb in določb.

Če bomo koroški Slovenci po 14. novembru 1976 znali hoditi po začrtani poti, po poti

- najširšega skupnega nastopanja
- povezanja z demokrati večinskega naroda

- trdno naslonjeni in povezani z matičnim narodom

- in odločeni, da aktivno gojimo antifašistično tradicijo,

potem je ni in je ne bo sile (tudi ne dinamični neonacistični nemško nacionalistični vandalizem, ki se najbolj jasno kaže v razbijanju partizanskih in zavezniških grobišč in to na sam dan mrtvih) ki bi nas mogla ustaviti na poti, po kateri si bomo izbojevali popolno enakopravnost.

Felix Wieser
tajnik ZSO

Bojkot je naš odgovor

- na protimanjšinsko politiko vlade in parlamenta;
- na kršenje avstrijske državne pogodbe;
- vsem tistim, ki nas hočejo s terorjem ustrahovati.

som in pomiritvi v naši deželi. Ta naš NE je velikega zgodovinskega pomena.

In v tem je tudi naša zmaga. Naša zmaga je v tem, da nismo klonili pred nedemokratskim propagandnim valjarjem, ki te dni orje po naših krajih in ki dobro imenuje slabo in slabo prodaja kot dobro. Naša zmaga je v tem, da smo se uspeli obraniti anonimnosti, v katero so nas želeli spraviti. Naša zmaga je pa predvsem tudi v tem, da smo skupaj z demokrati večinskega naroda ponovno zapili v svet, da sta poti samo dve — NAPREDNA in NAZADNJAŠKA! Naša velika zmaga je prav tako v

V koroškem ozračju

ni govora o svobodni odločitvi

Skupina evangeličanskih in katoliških kristjanov nemške in slovenske narodnosti je izdala skupno izjavo, v kateri se zavzemajo za pospeševanje mirnega sožitja obeh narodov na Koroškem na podlagi pravičnosti in človeškega dostojanstva.

Ker izhajamo iz različnih skupin — je rečeno v izjavi — skušamo najprej oblikovati sožitje mirno in humano v našem krogu. Kot posamezniki in skupine pa hočemo tudi v javnosti ravnati ustrezno našemu cilju. Medsebojno spoštovanje in respektiranje svojevrednosti drugega sta bistvena temelja naših prizadevanj za sporazumevanje med narodoma.

„Odraditev ljudskega štetja posebne vrste“, ki je odločno odklanjajo pripadniki tako slovenske kot nemške narodne skupnosti, je na žalost poglobila napetosti med narodoma. Tudi zaradi tega se čutilo dolžno, da se zavzamemo po tem štetju dosledno za skupno rešitvo. Zavzamemo se za: popolno izpolnitev člena 7, za velikodušno pospeševanje slovenske narodne skupine in za smotno pospeševanje sožitja obeh narodov na Koroškem.“

V izjavi Slovenskega pastoralnega odbora pa je glede jezikovnega štetja med drugim rečeno:

„Po vobče veljavnih osnovnih zakonih velja materinski jezik za najvažnejšo kulturno vrednoto ljudstva in zato je objektivni in glavni kriterij za pripadnost k narodu. Po navodilih za ljudsko štetje hočejo nekateri krogi uveljaviti subjektivno priznavanje, kar pomeni zanikanje resničnega jezikovnega stanja in odujevanje slovenskih ljudi od lastne kulture. Tudi je sodanje duhovno razpoloženje na področju dvojezičnega ozemlja velika ovira za pravično priznanje slovenske govoraščine Korošcev k njihovi materini besedi. Ugotavljanje materinoga jezika 14. novembra je bilo sklenjeno brez pristanka slovenskega ljudstva in njegovih organizacij.“

Ob koncu Slovenski pastoralni odbor zagotavlja, da se bo v vseh vprašanih okoliščinah Nemcev in Slovencev v koroški Cerkvi tudi po 14. novembru dosledno držal sklepov škofijske sinode.

„Čudeži“ v krški škofiji

Novi tiskovni referent krške škofije mag. Siegfried Mucher nam je poštoval, da ne more mimo tega, da našega načina poročanja o prerakanju okoli župnika Mucherja ne bi smatral za „skrajno nenavadnega“. Do te svoje „ocene“ je prišel zato, ker smo v našem listu sicer objavili protestno izjavo Kluba slovenskih študentov v Salzburgu v zvezi z nastopom župnika Mucherja kot glavnega govornika na prireditvi abwehrkämpferjev za 10. oktober, da pa smo našim bralcem „namenoma zamočali“, kako je župnika Mucherja grajalo in posvarilo škofijstvo.

Gospodu magistru le kratek odgovor:

Res je, da o omenjeni „graji“ župnika Mucherja še nismo poročali — vendar ne zato, ker nam to ne bi šlo v koncept, kot nam skuša podtakniti mag. Mucher, marveč iz enostavnega razloga, da nam kot tedniku žal ni mogoče vsak dan sproti (kakor on to lahko dela v tiskovnem biltenu škofijstva) zavzeti staljšice k posameznim vprašanjem in pojavom. Tako je pač — kakor že marsikaj drugega — „obležalo“ tudi ustrezno poročilo o tej škofijski „graji“ župnika Mucherja.

Toda poglejmo, kako je škofijstvo v resnici klicalo župnika Mucherja na odgovornost zaradi ne le enkratnega „spodrslija“, mar-

več ponavljajočih se izpadov, vrednih izlivov najhujših nacionalističnih hujskačev? Z enim samim kratkim stavkom je bilo opozorjeno na škofijsko odredbo z dne 5. 5. 1976, po kateri je za javna „stališča k vprašanju“ s strani duhovnikov ali cerkvenih nastavljenecv in ustanov, zlasti če gre za kočljive teme (npr. narodnostna vprašanja) potreben poprejšnji razgovor s krškim škofijskim ordinariatom. In temu kratkemu opozorilu je sledila še dosti krajša „graja“: Ta škofijska odredba velja v enaki meri za KAJ (Katoliška delavska mladina — op. ured.) in za duhovnike s slovensko materinščino kot tudi za župnika Mucherja.

Bolj kratko in nedvoumno škofijstvo res ne bi moglo manifestirati svojega „nadstrankarskega“ stremjenja oz. „poskusa hoditi kolikor mogoče pravično pot med ekstremi“ (citirano po dopisu, ki ga je mag. Muhrer in isti zadevi objavil v KTZ). Kajti zmetali kar vse slovenske duhovnike in — kakor kaže primer KAJ — tiste katoliške organizacije, ki podpirajo pravični boj koroških Slovencev, skupaj z „župnikom“ Mucherjem v en kot „ekstremistov“ — tukaj se je celovškemu škofijstvu nedvomno posrečil „čudež“, spričo katerega se marsikateri svetopisemski čudež zdi naravnost amatersko šušmarstvo.

Značilna duhovna sorodnost

„trotzdem“, list za mlade socialiste, ki izhaja na Dunaju in se s svojimi komentarji k aktualnim vprašanjem naravnost prijetno razlikuje od „uradnih“ glasil SPÖ, je v svoji številki 7 „kratek-kritično“ osvelnil tudi nedavne dogodke v Škocijanu. Tamkajšnje ravnanje varnostnih organov z mladimi Slovenci je primerjal z zadržanjem, ki so ga isti varnostni organi demonstrirali štiri leta prej, pri tako imenovanem „Tafelsturm“.

Zlasti pa je v omenjenem listu zanimiv prikaz vsekakor značilne duhovne sorodnosti med najrazličnejšimi predstavnički desničarskih in nemško nacionalističnih sil v Avstriji. Ta sorodnost se kaže v organizacijskih in osebnih povezavah ter tega od bolj ali manj odkritih neonacističnih združenj in dejavnosti preko FPÖ in različnih svobodnjaških organizacij pa vse do tako imenovanih domovinskih krogov, kjer najdemo tudi Kärntner Landsmannschaft in Kärntner Heimatsdienst. Gosto medsebojno prepletene kaže risba, ki jo ponatiskujemo iz lista „trotzdem“.

Omenjeni list je k risbi navedel tudi še nekaj „poučnih“ življenjskih. Tako npr. za dr. Karla Hanssa navaja, da je bil SS-Obersturmführer, v letih 1965 do 1976 štajerski predsednik svobodnjaških akademikov, član kuratorija Deutsches Kulturwerk, predsednik „narodno-zvestih“ združenj na štajerskem in organizator predvidenega zborovanja „1000 let nemške Osmarke“; dr. Roland Timmel je kot častni predsednik svobodnjaških akademikov na Dunaju, Nižjem Avstrijskem in Gradiškanskem tudi soustanovitelj tako imenovanega „Welser Kreis“, predsednik „Notringa“ za Južno Tirolsko in častni član družbe za svobodno publicistiko; dr. Fritz Stüber, znan še kot

sodelavec nekdanjega glasila NSDAP „Völkischer Beobachter“, soustanovitelj VdU, predhodnice današnje FPÖ, član stalnega sveta nemško nacionalnega ideološkega centra, predavatelj na prireditvi nemškega Kulturwerka „Stajerska pomlad 1975“ in član sorodnih združenj; dr. Robert Körber, pred le-

tom 1938 „führer“ nacističnih študentov na Dunaju, leta 1938 avtor antisemitskega hujskaškega pamfleta, danes vodja nemškega Kulturwerka v Zahodni Nemčiji in skupaj z dr. Stüberjem predavatelj na omenjeni štajerski nemško nacionalistični manifestaciji; dr. Norbert Burger, predsednik NDP, so-

ustanovitelj nemško nacionalnega ideološkega centra, soorganizator tako imenovanega „Ostarichtreffen“ leta 1975; dr. Tannenber, predstavnik avstrijske telovadske zveze pri ustanovitvi nemško nacionalnega ideološkega centra itd.

Ker pa sta v ta mozaik duhovnega sorodstva — glej risbo! — vključena tudi Kärntner Landsmannschaft in Kärntner Heimatsdienst, bi k navedenim življenjskim tudi še z naše strani prišli nekaj zanimivih podatkov: predsednik Kärntner Landsmannschaft, dr. Franz Koschier, je imel v NSDAP člansko številko 6 275 171 [Dienststellung Kreishauptamtsleiter der NSDAP, Dienststrang Hauptgemeinschaftsleiter, od l. 1936 dalje je bil član nacistične učiteljske zveze NSLB, od leta 1937 SS Oberscharführer s člansko številko 299 580, poleg tega pa še Gefolgschaftsführer pri Hitlerjevi mladini (HJ); podpredsednik Kärntner Heimatsdienst in predsednik Kärntner Abwehrkämpferbunda, Siegfried Sames, pa je bil od 1923 do 1926 Ortsgruppenleiter NSDAP in od 1930 do 1933 okrajni govornik nacistične stranke, v kateri je imel člansko številko 26 661, poleg tega je bil od 1932 dalje član nacistične učiteljske zveze NSLB, leta 1939 pa imenovan za predsednika Kreisgericht NSDAP.

Posebej o predsedniku koroškega Heimatsdienst, dr. Josefu Feldnerju, za tisti čas ni podobnih podatkov, ker je bil menda še premlad. Toda danes tudi on nave-

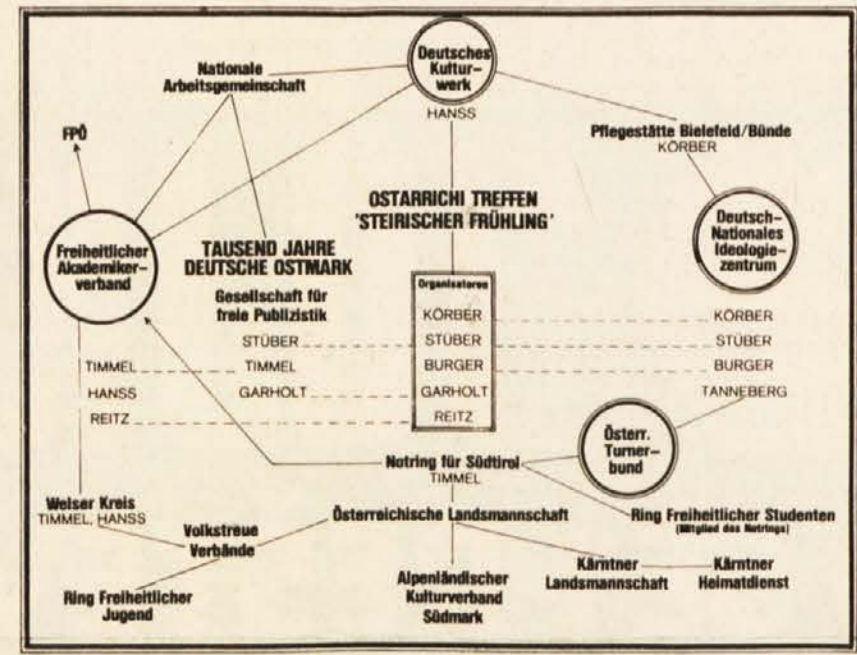
zuje stike s krogi, ki so v preteklosti stremeli in očitno tudi danes tendirajo v povsem določeno smer. Tako je dr. Feldner pred tedni Koroško in njeno problematiko z značilni gošči o „pristranosti“, o novarosti „slovenizacije“ in o hudih „nacionalkomunistih“ predstavil v Zahodni Nemčiji, v Bonn, na prireditvi, ki jo je organiziral VDA. Današnji voditelj tega VDA (Volksbund für das Deutschtum im Ausland) se „odlikuje“ s svojimi manifestacijami za izpustitev nacističnega vojnega zločinca Rudolfa Hessa. Nekdaj pa je bil „Reichsleiter“ to organizacijo nacist dr. Hans Steinacher (članska številka NSDAP 7.755.917), isti Steinacher, ki je bil in ostal „idol“ koroškega Abwehrkampf, o katerem je v svoji knjigi „Sieg in deutscher Nacht“ zapisal tudi naslednje vse do danes nepreklicano „voroizpoved“:

„Nicht nur falsch, sondern auch lächerlich sind alle Versuche einer „österreichischen“ Nachkriegszeit gewesen, den Erfolg Kärntens im zweijährigen Kampf von 1918 bis 1920 als einen „Sieg des österreichischen Staatsgedankens“ darstellen zu wollen. Kärntens Kampf konnte nur als deutscher Kampf, in Selbstverantwortung für das gesamte Reich und für Volkstum und Heimat geführt werden.“

„Es war mir stets eine unumstößliche Selbstverständlichkeit, den Abstammungskampf nicht um den Anschluss an Österreich, sondern um die großdeutsche Zukunft zu führen.“

„Durch die geschichtliche Großtat des Führers und Reichskanzlers Adolf Hitler vom 15. März 1938 ist Kärnten nun wieder im Deutschen Reich und als deutsches Südländ sein untrennbarer Teil. Ein mächtiges Reich steht wieder da. Es ist Tag geworden. Unser Traum in deutscher Nacht hat Erfüllung gefunden.“

Res zelo zgovorne povezave, res zelo značilna duhovna sorodnost! Pri tem pa velja opozoriti, da so to isti krogi, ki že dolga leta zahtevajo ugotavljanje manjšine; in pred temi krogi so kapitulirali vlada, parlament in stranke, ko so oktroirale diktat preštevanja, kljub temu, da dobro vedo, da s tem samovoljno in enostransko revidirajo državno pogodbo. Torej mora nakazana duhovna sorodnost v Avstriji segati res daleč...

Tudi v književnih delih

izprijujemo našo življensko voljo

Izid kakšnega novega knjižnega dela je za nas koroške Slovence vedno poseben dogodek — praznik. Toliko bolj nas je te dni razveselila mariborska založba Obzorja, ki je dala na knjižni trg hkrati kar dve novi publikaciji naših koroških avtorjev: to je pesniška zbirka Andreja Kokota z naslovom „Nekje pa pesmi pojo“ in je pesmarica „Koroške viže“, ki jo je priredil Luka Kramolc. V celovski knjigarni „Naša knjiga“ sta bili obe knjižni novosti predstavljene v krogu številnih predstavnikov in kulturnih delavcev od tu- in onstran meje.

■ NEKJE PA PESMI POJO je naslov najnovejše in po vrsti že šeste pesniške zbirke našega pesnika Andreja Kokota. V bistvu gre za izbor iz prejšnjih zbirk, nekaj pa je dodanih tudi novih pesmi. Zbirko je uredil zdaj že pokojni literarni kritik in urednik Mitja Mejak (je v bistvu njegovo zadnje literarno dejanje, kot je na predstavitvi dejal zastopnik založbe), ki je napisal tudi obsežno spremno besedo, kjer kot dober poznavalec predstavlja pesnika Andreja Kokota in ocenjuje njegove stvariteljske oziroma vrednotne prispevke v skupno zakladnico slovenske književnosti.

Mejak kratko orisal najprej značilnosti današnjega književnega sporočila zamejskih koroških Slovencev sploh, nato pa še posebej delež Andreja Kokota v skupnem prispevku tega dela slovenskega zamejstva k sodobni slovenski slovstveni tvornosti. Takole zaključuje svojo oceno: Lirika Andreja Kokota je resnobno boleča, toda hkrati uporniška, nosljalgično olozna, vendar tudi optimistična, realistična, brez velikih iluzij, toda z globoko vero in upanjem, intimna v svojih spoznanjih in razodetjih, vendar splošna s svojim posebnim občutjem. Ta lirika je torej popolnoma takšna, kakršna je prava lirčna izpoved, brez velikih poudarkov in omejitev — vendar lirika s predznakom slovenske koroške bolečine. To je bilo doslej in bo najbrž tudi vnaprej njeno poglavitno razpoznavno znamenje.

Tako odkrita in poštena je tudi Sedanjí izbor je nastal — kakor

Koroški strah pred resnico o protifašističnem boju

Avstrijski odpor v letih 1938-1945 je eno izmed tistih obdobij v avstrijski zgodovini, o katerih v Avstriji in še posebej na Koroškem tako neradi govorijo, da bi jih najraje sploh zamolčali, v kolikor jih ni mogoče „manipulirati“ po volji in želji določenih „dvornih“ zgodovinarjev. Približno do takega zaključka (sicer se je izrazil malo bolj previdno) je prišel tudi koroški zgodovinar in asistent na celovski univerzi dr. Willibald Holzer, ki je o nedavnem obdobju prejšnjí teden predaval v celovski galeriji Hildebrand.

Vsekakor je dr. Holzer v svojem predavanju jasno povedal, da za razliko od drugih držav v Avstriji nikdar niso dovolj priznavali in upoštevali odporniškega gibanja; zlasti pa so skoraj povsem zamolčali resnico o partizanskem boju, kar je predvsem na Koroškem imelo za posledico, da se je izoblikoval popačen odnos do teh dogodkov. Saj po „zaslugi“ določenih krogov še danes slišimo o „morilcih“ in „klavcih“, kadar je govora o tistih protifašističnih borbah, na katerih borbo se je — kot je izrecno opozoril dr. Holzer — uradna Avstrija sklicevala pri pogajanjih z državno pogodbo, ko so jo spreševali, kaj je v smislu moskovske deklaracije doprinesla k svoji osvoboditvi.

Posebej koroškemu zgodovino pisju je dr. Holzer očital tudi še drugo pomanjkljivost: da je povsem „pozabilo“ dati zaslužno priznanje deležu, ki so ga v boju proti nacifašizmu in s tem tudi za osvoboditev Avstrije prispevali koroški Slovenci — tako s svojim oboroženim partizanskim bojem kakor z ogromnimi žrtvami, ki so jih doprinesli v času zasledovanja in zapiranja, izseljevanja, streljanja in obglavljanja. Koroško zgodovino pisje ve v tem oziru povedati samo toliko, da je „nasilje rodilo protinasilje“, ne ve ali noče nič vedeti pa o vzrokih.

V ostalem je predavatelj kratko orisal razvoj in pomen odpora predvsem v obeh glavnih „taborih“, v naprednih (to je socialističnih in komunističnih) krogih na eni ter konservativnih krogih na drugi strani. Pri tem je opozoril na značilno dejstvo, da so avstrijski socialisti v začetku videli rešitev v socialistični Nemčiji (ne da bi poudarjali ožje avstrijske domovine), medtem ko so komunisti, ki so odpor proti fašizmu organizacijsko sploh najbolj razvili in imeli tudi največ žrtev, jasno postavili za cilj demokratično in neodvisno Avstrijo; na drugi strani pa so

se avstrijski škofje izrekli za Nemčijo, medtem ko so razne katoliške organizacije (med njimi CV) prevzele v svoje statute zloglasni nacistično-rasistični „Arierparagraf“, tako da se je v „desnem taboru“ odpor proti nacizmu močneje razvil le ponekod na podeželju. Le v manjši meri se je odpor razširil tudi v oboroženi boj, zlasti po vzoru narodnoosvobodilnega boja v Jugoslaviji, kjer so bile ustanovljene tudi posebne avstrijske enote.

Čeprav je bilo protifašistično odporniško gibanje velikega pomena za osvoboditev Avstrije, ga po vojni nikdar ni uspelo temu pomenu primerno vključiti v družbeno življenje, je svoja izvajanja zaključil predavatelj, ki je pa opozoril še na drugi pomen tega pojava v avstrijski zgodovini: odporniško gibanje je bilo in je še danes pomemben dejavnik pri razvijanju in utrjevanju avstrijske državne zavesti — avstrijske nacije.

Trojna vrnitev v TV-filmu „Vrnitev“

Po noveli Janka Messnerja „Leningrad-Globasnica“ posneti film slovenske televizije „Vrnitev“ smo imeli zdaj priložnost videti tudi na Koroškem, ko ga nam je v celovski delavski zbornici zavrtila Slovenska prosvetna zveza. Videli smo, da je to — s filmsko-umetniške strani — res prava umetnina, z vsebinske in izpovedne strani pa presrešljiv utrinek iz naše zgodovine in sedanjosti, ki prerase v pravi simbol koroških Slovencev.

Pri filmu „Vrnitev“ gre pravzaprav za trojno vrnitev. Po eni strani je to osrednja zgodba Joze Rutarja, koroškega Slovence, ki mora kot „po sili vojak“ za Hitlerja na rusko fronto; ko se vrne na dopust, ugotovi, da so mu nacisti in njihovi domači pomagači pregnali vse njegove domače in še več drugih slovenskih družin — odloči se za upor, za boj. Hkrati gre ob tej osrednji zgodbi tudi za drugo vrnitev, namreč retrospektivno srečanje z razmerami na Koroškem v prvi republiki in za časa nacizma. Vse to pa se nadaljuje v sedanjost in prav ta je tretja vrnitev: na Koroškem se danes spet plazi fašistična pošast — uvodne „domovini zveste“ orglje na pokopališču so le simbolistične

Mejak kratko orisal najprej značilnosti današnjega književnega sporočila zamejskih koroških Slovencev sploh, nato pa še posebej delež Andreja Kokota v skupnem prispevku tega dela slovenskega zamejstva k sodobni slovenski slovstveni tvornosti. Takole zaključuje svojo oceno: Lirika Andreja Kokota je resnobno boleča, toda hkrati uporniška, nosljalgično olozna, vendar tudi optimistična, realistična, brez velikih iluzij, toda z globoko vero in upanjem, intimna v svojih spoznanjih in razodetjih, vendar splošna s svojim posebnim občutjem. Ta lirika je torej popolnoma takšna, kakršna je prava lirčna izpoved, brez velikih poudarkov in omejitev — vendar lirika s predznakom slovenske koroške bolečine. To je bilo doslej in bo najbrž tudi vnaprej njeno poglavitno razpoznavno znamenje.

■ KOROŠKE VIŽE se imenuje pesmarica, ki jo je kot svoje zadnje tovrstno delo zasnoval in v glavnem tudi pripravil Luka Kramolc, po njegovi smrti pa dokončal ing. Leon Kavčnik. V njej je zbranih z besedili in notnimi zapisi skupno 67 pesmi, razporejenih po posameznih dolinah, tako da so predstavljeni Ziljska dolina, Rož, Podjuna, kraji severno od Drave s Celovško kotlino ter Mežiška dolina.

Poleg narodno-kulturnega bogastva, ki ga izprijujejo objavljene pesmi koroških Slovencev, pa so v knjigi kratko predstavljeni tudi možje, ki so s svojimi stvaritvami pomagali ne le v našem ožjem domačem okviru, marveč tudi v vsenarodnem in občečloveškem obsegu bogatiti dosežke na področjih kulturnega, umetniškega in znanstvenega razvoja. Tako je knjiga tudi lepo spričevalo našega enakovrednega uveljavljanja, posebno dragoceno v trenutku, ko bi nam z ugotavljanjem številčne majhnosti hoteli osporavati tudi pravico do obstoja in razvoja.

Obe knjigi dobite v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Ne damo se — ne bodo nas!

Paralele, ki bi jih bilo še trikrat troje

Ko v teh tednih in dneh beremo in poslušamo resolucije in izjave protesta mnogih delovnih kolektivov, političnih in kulturnih organizacij, Zveze borcev, Slovenske akademije znanosti in umetnosti, združenj zgodovinarjev in slavistov Slovenije in — kar je še bolj razveseljivo — širokega kroga delovnih ljudi in njihovih organizacij iz drugih bratskih republik socialistične Jugoslavije, smo vsi Slovenci, ki živimo v mejah Avstrije na Koroškem ponosni. Ponosni na zrelo presojo našega resničnega položaja v matični državi in srečni, da rojaki in bratje tako spontano, samoumevno, množično in enotno podpirajo naš boj za priznanje in končno uresničenje v mednarodni pogodbi nam zapisanih pravic.

Stvarnost na Koroškem pa kljub zavesti, da v svojih pravičnih prizadevanjih nismo sami, zahteva od našega človeka izredne vrline. Biti mora zvest spoznanim trajnim vrednotam, za katere teče stara pravda. Prepričani smo, da bo dejavno izprijal javno razglašeno geslo, da se ne damo: ne šteti, ne iztrebiti. Skratka, položaj zahteva od vsakega našega rojaka perfekten politični vpogled v komplicirano odločitev za boj: priznajmo se k svojemu ljudstvu s tem, da se pri štetju 14. novembra 1976 NE PRIZNAMO k jeziku svojih mater! To morajo doumeti štirinajstletni mladinci prav tako kakor naši sivolasi borci, ki so javno priznanje k slovenski skupnosti trdo plačevali po gestapovskih zaporih in v izseljenjskih taboriščih.

Ob teh razmišljanjih nam stiska srce in dostikrat zastane beseda razlage v grlu, ker je trda. Ali še trša je neizprosna izkušnja, ki to odločitev od vsakega izmed nas zahteva.

Že tretjič namreč doživlja sedaj živeči rod koroških Slovencev poizkus rafiniranega statistično-številčnega iztrebljenja. Načela, postopek in cilj so si v vseh treh primerih na las podobni. Zato smo tudi koroški Slovenci vsakokrat prenikali v pravo vsebino glasovanj in popisov in temu primerno odgovorili: Ne damo se!

Svečane obljube koroškega deželnega zbora, dane Slovincem pred plebiscitom leta 1920, ter zapisane manjšinske pravice senžermenske mirovne pogodbe, naj bi uresničila „velikodušna“ ponudba združenih koroških strank — nacionalnega bloka, krščanskih konzervativcev in socialnih demokratov — o posebni avtonomiji za koroške Slovence. Pogajanja s slovenskimi zastopniki so tekla skoraj vse leto 1926 in 1927. Tedaj se je popis imenoval „narodni katastrof“, v katerega so hoteli vpisati vse tiste, ki bi se kljub odkritemu terorju nad Slovenci in nekaznovanemu kršenju ustavnih določil in zakonitosti še upali priznati k slovenski skupnosti.

Pristanek na tako tvegano zahtevo je potem odkril nepripravljenost koroških sopogajalcev. Le-ti so s soglasnim sklepom vseh koroških strank zvalili krivdo in odgovornost za neuresničevanje zapisanih pravic na koroške Slovence. Protislovensko alianso koroških strank je vodil koroški Heimatbund (danes podobna organizacija Heimatdienst), pred katerim so klecnili krščanski konzervativci kakor tudi socialni demokrati.

Ko so skrajni nemški nacionalisti marca 1938 dosegli uresničenje svojih sanj v tako imenovani „nemški noči“, so zaslužili dotlej ilegalni nacisti iz Heimatbunda in Heimatdienta v svoji pijanosti zmage novo priložnost in možnost za iztrebljenje Slovencev in mejah Koroške: „tajno“ glasovanje za ali proti priključitvi Avstrije k Hitlerjevi Veliki Nemčiji naj bi jim dalo orodje za „dokončno rešitev koroškega vprašanja“.

Tedanja odločitev koroških Slovencev v trenutku, ko so klonili zastopniki evropskih velesil pred Hitlerjevimi grožnjami, gotovo ni bila lahka. Slo je za biti ali ne biti, brez možnosti naslonitve na kogar koli in brez upa na kakršno koli podporo. Tudi tedaj so razpravljali o treh možnostih: da bi se glasovanja vzdružili, da bi oddali neveljavne glasove ali pa da bi glasovali kot vsi drugi. Pokojni dr. Franc Petek pravi v svojih spominih: „Glasoval smo tako pač zato, ker je bilo pasno kot beli dan, da gre za naše fizično reševanje.“ To v pomirjenje tistih, ki so po vojni to uporabljali, da bi pred svetom očrnilo narodno manjšino, ki je bila v mejah rajha najzanesljivejša osnova protifašističnega odpora.

Krščanska „Vaterländische Front“ in socialni demokrati so se vtopili v skupnem pozdravu tretjega rajha Nemcev. Vanj so jih vodili preizkušeni ilegalni nacisti iz vrst Heimatbunda in Heimatdienta.

Koroški Slovenci so trenutek razumeli, rafinirani poizkus štetja odpornih pa premostili do časa, ko je zasvetila bakla upora tudi onstran gora in pozivala v skupni boj za obstoj. Krivdo za sledeče preganjanje in nečloveška zverinstva so jim isti heimatbundovski in heimatdienstovski nacisti kljub temu skušali naprtiti.

Danes, nad 30 let po zlonacnem nasilju in nad 20 let po prevzemu in podpisu mednarodnih obveznosti v našo korist, se spet spravljajo k uresničenju svečanih obljub in podrobno zapisanih pravic člena 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. Spet tečejo nova pogajanja z zastopniki osrednjih organizacij koroških Slovencev že leta. Strankini in parlamentarni odbori in komisije so zborovali in glasovali spet prek glav prizadetih upravičencev in nosilcev garantiranih pravic.

Spet so sklenile v koroškem deželnem zboru zastopane stranke — večine socialnih demokratov, krščanskih konzervativcev in nemških nacionalistov — skupno politiko do Slovencev. In sklep bi moral biti, kdor ne vidi, da jo vodijo in določajo skrajni nemški nacionalisti nekdanjega Heimatbunda in sedanjega Heimatdienta. Kolikor ne gre za iste obraze, se sami označujejo za „nosilce tradicije“.

In tudi tokrat moramo koroški Slovenci izjaviti: Ne damo se! Ne ugotavljati, ker smo subjekt in nosilec pravic v državni pogodbi. Ne preštevati, ker nočemo služiti poizkusu statistično-številčnega iztrebljenja.

Trije poizkusi popisov. Trikrat javno ali praktično soglasje vseh koroških nemških političnih grupacij. V tretje očitna kapitulacija pred istimi skrajnimi nacionalisti Heimatdienta, katerega nosilci so rušili prvo avstrijsko republiko, sodelovali z nemškim fašizmom v podjarmljeni domovini ali ga zagovarjali in kljub vsemu odločajo v politiki koroških strank, čeprav določilo avstrijske državne pogodbe izrecno zapoveduje razpust takšnih organizacij.

Paralele bi bilo še trikrat troje. Za nas pa je najbolj bodrilna zavest, da smo preživeli poizkuse številčne likvidacije v prvi avstrijski republiki, da smo dočakali strahotni poraz zločinskega nemškega nacionalizma, ki se je zvrnil v grob, kopan drugim narodom. Vemo, da bomo prestali tudi sedanji poizkus, da bi 14. novembra 1976 naselili tokratnemu koroškemu in avstrijskemu „demokratičnemu jezikovnemu popisu“.

NE DAMO SE — NE BODO NAS!

Dr. Miran Zwitter
(Naši razgledi, Ljubljana)

Močna dejavnost SPD „Edinost“ v Pliberku

V Pliberku imamo res močno kulturno dejavnost, za katero skrbi naše Slovensko prosvetno društvo „Edinost“, ki za vsako letno obdobje izdela obširen načrt. Prireditve so zabavnega in vrhunsko umetniškega značaja. Tako smo v letošnji jeseni imeli že vrsto prireditev, ki so nudile za vsakega nekaj. Tu ne bomo naštevali vseh prireditev posebej, vendar naj omenimo lastno dejavnost, ki jo društvo razvija. Na primer oder 73 je z uspehom uprizoril sati rični kabaref Anite Hudlove, kar je tudi lep prispevek akciji proti preštevanju, potem so to še naši pevci in pevke, ki pojejo v obeh društvenih zborih.

Naše društvo pa goji prijateljske stike tudi z društvi in ustanovami v sosednji Sloveniji. Med njimi tudi s Slovenskim narodnim gledališčem v Mariboru. Omenjena ustanova vsako leto prireja takoiimenovano Borštnikovo srečanje, to je srečanje slovenskih gledališč. V okviru tega srečanja je sodeloval tudi naš oder 73, ki je pred kratkim gostoval v Mariboru s kabaretom 1x1=1. Pa tudi v Pliberku smo imeli v gosteh mariborsko gledališče z monodramo Svetokriškega „En srečen, veseli inu vseh troštov poln dan voščim“, v kateri nastopa

Jože Zupan. Moramo reči, da je to bila enkratna gledališka predstava. Igralec Zupan nam je v tej igri predstavil pridige J. Svetokriškega v starem narečju oziroma stari slovenščini. Prikazal je hudomušni način tega pridigarja, ki roti in vzgaja svoje vernike na svojski način. Za vsakega človeka in stan ima nasvet za življenje. Zupan je v tej vlogi oz. igri, v kateri nastopa sam, pokazal vse svoje igralske sposobnosti in škoda je, da tega njegovega gledališkega nastopa nismo videli v več krajih naše dežele. Za prihodnje leto se mora

tozadevno storiti več. Našemu društvu, posebno pa igralcu SNG Maribor Zupanu pa izrekamo našo zabvalo za tako lep in enkratni gledališki večer.

V Pliberku pa se radi tudi povese-limo. V letošnji jeseni smo že dva-krat imeli v gosteh narodno zabavni ansambel Veseli planšarji. Zadnji društveni ples je bil preteklo soboto. Udeležilo se ga je mnogo ljudi iz bližnje in daljne okolice, posebno veliko pa je bilo mladine. Med nas je prišel tudi tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, ki nam je ob tej priložnosti spregovoril tudi o bojkotiranju štetja posebne vrste. V Pliberku bomo vsekakor upoštevali sklep obeh osrednjih organizacij in štetje bojkotirali. Prihodnjo soboto bomo v Pliberku spet imeli prireditev. Nastopila bo naša igralska skupina oder 73 s satiričnim kabaretom, Slovenska prosvetna zveza pa bo predvajala film Vrnitev, katerega je po scenariju našega rojaka prof. Messnerja posnela RTV Ljubljana.

Zatorej smo v Pliberku res aktivni. V nedeljo bo naš moški zbor šel na gostovanje v Maribor, kjer bo sodeloval na srečanju pevskih zborov Slovenije. Lahko bi še in še naštevati, vendar naj bo za tokrat dovolj in ob prvi priložnosti se bomo iz Pliberka spet oglasili, da bralce Slovenskega vestnika spet seznanimo z našim delom. Že samo ta aktivnost v našem kraju je najboljši dokaz, da smo Slovenici kulturno močni in da se ne bomo dali uničiti tudi s poizkusom štetja posebne vrste, saj je tako postopanje v nasprotju z državno pogodbo, ki seveda ne predvideva nobenega štetja manjšine.

ŠT. JAKOB V ROŽU:

Otvoritev sodobno urejene trgovine za čevlje

V sredo so v Št. Jakobu v Rožu otvorili novo sodobno urejeno trgovino s čevlji. Lastnik te trgovine je znana in podjetna družina Koren. Otvoritvene slovesnosti so se poleg župana Gressla in podžupana Rassin-gerja udeležili tudi zastopniki koroške deželne vlade in tiska.

Po pozdravnih besedah, ki jih je v imenu Korenove družine v obeh deželnih jezikih izrekel sin dipl. inž. Tonči, so spregovorili in čestitali k otvoritvi nove trgovine župan Gressl, predstavnik koroškega ceha Mischkro ter predstavnik koroškega turizma deželni poslanec Kofler. Vsi so cenili prizadevnost in podjetnost Korenove družine, ki je v teku let iz majhne nepomembne čevljarske delavnice ustvarila najsodobnejše urejeno trgovino za čevlje na Koroškem. Prodajna površina novega lokala, v katerem je velika in kakovostna izbira vseh vrst obuval, znaša okrog 100 kvadratnih metrov. Tudi način prodaje se je bistveno spremenil — vsi čevlji so namreč razstavljeni in ne kot poprej, ko so bili v škatlah.

V prihodnjem letu bodo prodajno površino povečali še za nadaljnjih 100 kvadratnih metrov in sicer v kletnih prostorih. V le-teh mislijo ponudbo razširiti tudi na področje drugih usnenih predmetov. Posebnost Korenove trgovine je predvsem v tem, da gre tu za vzorno in harmonično urejeno družinsko podjetje, katerega člani so vsi strokovno podkovani. Poleg tega nudi trgovina odličen servis, tako v obliki popravila čevljev kot v velikopotezni izvedbi reklamacij in seveda tudi v ugodnih cenah. Poleg tega je pred trgovino na razpolago prostori parkirni prostor za avtomobile. Korenovi so znana zavedna družina, ki je z izredno pridnostjo v zadnjih dveh desetletjih dosegla strm razvoj, ki ga vam hočemo prikazati v naslednjem kronološkem zaporedju: Leta 1948 je Koren Tonči sen. začel samostojno delati v majhni čevljarski delavnici v Kotu. Leta

Slovenski oktet je ob gostovanju na Koroškem počastil tudi našega zaslužnega pevovodjo Valentina Hartmana in mu ob tej priložnosti izročil skulpturo „Rej pod lipo“, katero je izdelal kipar Jovanovič.

Potresnikom varno streho

Po letošnjih potresnih sunkih v slovenskem Posočju in v sosednji Italiji, ki so se k sreči, vsaj upajmo, pomirile, je sedaj v teku mrzlična gradnja in obnova porušenih domov. Mrzlična zato, ker so tik pred zimo, ki bi nesrečnikom, ki še ne bi imeli varnega in toplega zavetja, povzročila velike težave. Na obeh straneh na italijanski in v Posočju hitijo z deli, da bi čimprej popravili in zgradili oziroma postavili nove domove. Pri obnovi v Posočju so na pomoč priskočili tudi vojaki, ki pomagajo od prvega dneva nesreče s težko mehanizacijo odstranjevati ruševine, na polju, skratka pomagati na najrazličnejše načine. Pred nedavnim se je v to solidarnostno akcijo vključil tudi helikopter, ki je prenašal lesene tramove v najzahodnejšo jugoslovansko vas — Robedišče. Jugoslovanski gradbinci pa ne obnavljajo samo doma, marveč tudi v opustošeni sosednji Benečiji, kjer so si pridobili velik ugled, ker imajo posebno protipotresno metodo gradnje. V Bardu (v Slovenski Benečiji) na primer, je edina od Jugoslovancev sanirana hiša, prestala močne sunke, vse ostale so se zrušile. Te izkušnje sedaj prakticirajo seveda tudi v Posočju. Gradbinci imajo polne roke dela, kajti strah pred zimo je velik. Tekma s časom je v polnem tekmu. Tako so gradbinci iz Breginja, Podbele in še nekaterih drugih krajev od-

stranili blizu 300 odstankov hiš. Podoba Posočja se spreminja iz dneva v dan. V 117 naseljih so zrasli temelji za montažne hiše. Do zime bo zraslo v Posočju 446 montažnih hiš. Posebna solidarnost do potresnikov v Posočju se kaže v gradnji šol s strani sosednjih jugoslovanskih republik. Tako bo na primer šola v Breginju financirala socialistična republika Makedonija, šola v Bovcu pa republika Hrvaška.

Akcija pomoči Posočju, ki ga je prizadejal potres in ki je stekla na pobudo sindikatov že takoj po prvem potresu v maju, je dala dobre rezultate. Tako so v prvem krogu solidarnostne pomoči v višini enodnevnega zaslužka do 20. oktobra zbrali na zbirnem računu Rdečega križa Slovenije 126 milijonov dinarjev, kar je za 15,2 % več kot je bilo predvideno. V ta znesek je všteta tudi vrednost gradbenega in drugega materiala, ki so ga posamezni kolektivi poslali Posočju.

Značilno za Slovence in Jugoslovane je, da so v zadnjih dveh desetletjih morali dokazati, da jih tudi velike nesreče ne morejo spraviti s tira in da si znajo enako deliti dobro in zlo ter da niso gluhi za nesreče drugih. Solidarnost je postala del jugoslovanskega življenja, del jugoslovanske vsakdanjosti. Lepo je živeti s prepričanjem, da ti bo tudi v najhujših časih nekdo pomagal.

ISKRENO ČESTITAMO

Pred dnevi je obhajal svoj življenjski jubilej — 60-letnico, predsednik slovenske osrednje organizacije v Italiji — Slovenske kulturno-gospodarske zveze — Boris Race-Zarko.

Njegova življenjska pot je en sam boj za obstoj slovenskega življa v Italiji, katerega korenine izhajajo iz tradicij narodno osvobodilnega boja. Kot predstavnik slovenske narodne skupnosti v Italiji in velik prijatelj koroških Slovencev je bil vedno med prvimi, ko je šlo za solidarnost z bojem koroških Slovencev za uveljavitev svojih pravic.

Tovarišu Race tu je tudi slovenska osrednja organizacija na Koroškem Zveza slovenskih organizacij poslala čestitke, katerim se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

1953 se je z delavnico preselil v Št. Peter, kjer se je lotil tudi prodaje čevljev. V naslednjih letih je mnogo obnavljal in gradil. Leta 1973 pa je začel načrtovati in graditi novo poslopje. Pri načrtovanju in gradnji so upoštevali vse tiste prednosti, ki naj bi služile samo enemu cilju, da bi bila trgovina konkurenčna. Novo trgovino za čevlje lahko smatramo za naj-

Slab turizem - krivi Slovenci

Ob koncu letošnje poletne sezone smo v Avstriji našli 71,9 milijona nočitev, kar pomeni v primerjavi z lanskim letom nazadovanje za 2,4 odstotka. Tega nazadovanja pa nismo občutili samo v Avstriji, marveč tudi v drugih evropskih državah, kot na primer v Švici za 4, v Jugoslaviji za 3 in v Španiji celo za 15 odstotkov.

V primerjavi z drugimi avstrijskimi deželami je imela Koroška največji padec nočnin — 10,3%. Po mnenju trgovskega ministra Staribacherja nosi krivdo za to mizerijo potres in pa manjšinski problem na Koroškem. Tako smo sedaj koroški Slovenci krivi še za turistično mizerijo na Koroškem. Spet en argument več, ki služi protislovenski propagandi in to še komaj nekaj dni pred „štetjem“.

Globaški prosvetaši v SR Srbiji

Moški pevski zbor iz Štebna in mešani pevski zbor iz Globasnice sta bila v dneh od 5. do 7. novembra 1976 gosta mestne konference SZDL Beograd in občinske konference SZDL Kraljevo. 34 koroških pevcev je v petek zjutraj odpotovalo z letalom najprej v Beograd, kjer jih je sprejel predsednik mestne konference SZDL, nato pa so si ogledali glavno mesto Jugoslavije. Ustavili so se tudi na Avali, kjer so na grob neznanega junaka položili cvetje.

Po vožnji skozi valovito Šumadijo in pa po kosilu v Kragujevcu, so se odpeljali do Kraljeva, kjer je bil pravi cilj njihovega obiska. Gostitelj — SZDL Kraljevo — jih je nastanil v velikem in lepem hotelu Terminal v Materuški Banji, 6 km oddaljeni od Kraljeva. Naslednje jutro so najprej obiskali spominsko grobišče, kjer so Nemci v oktober-skih dneh pred 35 leti ubili blizu 6000 nedolžnih žrtev. Zanimivo je, da je poveljeval enoti, ki je ubila talce, major Otto Desch, po narodnosti Avstrijec. Le-ta je, čeprav je bilo dokazano, da je osebno izdal ukaz za pobijanje, umrl naravne smrti pred dvema letoma na Dunaju. Na spominskem grobišču so globaški pevci položili venec pred spomenik, potem pa jih je v zgradbi občinske skupščine sprejel predsednik. Po sprejemu so koroški pevci obiskali tovarno vagonov in si jo ogledali.

Ob 13. uri v soboto so pevci zapeli tamkajšnjim delavcem in mladini. Pevski nastop pa se je sprevrgel v veličastno protestno manifestacijo zoper preštevanje Slovencev na Koroškem, ki se je je udeležilo čez 6000 delavcev in občanov Kraljeva. Slavnostni govornik je bil predsednik medobčinske konference SZDL za Kraljevsko regijo Stojan Ljuca. Koroške pevce so prisotni pozdravili z viharnim aplavzom. Delavci tovarne vagonov so poslali protestni pismi zveznemu izvršnemu svetu in sekretariatu za zunanje zadeve, v katerem so najodločneje obsodili teror avstrijskih oblasti nad koroškimi Slovenci.

Zvečer so koroški pevci zapeli v prenapolnjeni dvorani krajevne skupnosti Vitkovac. Program pa je dopolnila folklorna skupina KUD „Abrašević“. Gledalci v dvorani so znova viharno pozdravili pevce iz Globasnice, ki so se takrat prvič predstavili v slovenskih narodnih nošah. V nedeljo zjutraj so si koroški gostje ogledali najprej samostan Žičo nato pa muzej NOB v Kraljevu. Gostitelj, občinska konferenca SZDL v Kraljevu jim je opoldne pripravila svečano kosilo na planini Kroč, nato pa so se z avtobusom vrnili v Beograd, odkoder so z letalom poleteli v Maribor.

V nedeljo pozno zvečer so se pevci iz Globasnice polni lepih in prijetnih vtisov vrnili na svoje domove. V treh dneh obiska v Beogradu in Kraljevu so se ničkolikokrat lahko prepričali na svoje oči, da stoji za koroškimi Slovenci v njihovi borbi za uveljavitev pravic iz sedmega člena državne pogodbe, ne le ožja matična domovina Slovenija, temveč vse ostale jugoslovanske republike in pokrajine, prav posebno pa še republika Srbija.

B. S.

Slovensko prosvetno društvo „Einost“ v Pliberku vabi na jubilejno 25. predstavo Odra 73 s satiričnim kabaretom.

1x1=1

Prav tako bo Slovenska prosvetna zveza predvajala film po scenariju prof. Messnerja

Vrnitev

Sledila bo še kratka diskusija glede bojkota preštevanja!

Prireditve bo v soboto 13. novembra 1976 ob 19.30 uri v gostilni Schwarzl v Pliberku.

Vsi prisrčno vabljeni!

Od bor

Naši planinci obiskali Slovenske gorice

V soboto in nedeljo so bili slovenski planinci s Koroške gostje Planinskega društva Maribor-Matica. Oficialni del srečanja s pozdravi in večerjo se je odvijal v Mariborski koči na Pohorju. Tam so se spet srečali s starimi znanci, s katerimi jih veže že mnogoletno meddruštveno sodelovanje, ki je med drugim tudi v tem, da se medsebojno obiskujejo. Pred nedavnimi smo poročali, da so se srečali na Koroškem in ob tej priložnosti obiskali oziroma se povzpeli na znani vrh Königstuhl v Krških Alpah. Tokrat so mariborski planinci iznenadili naše planince z izletom v znane vinorodne Slovenske gorice, to je gričevje, ki se razprostira med rekama Muro in Dravo od Avstrijske do Hrvaške.

To ni bil navaden izlet, temveč prava študijska ekskurzija, saj sta na njej med drugimi sodelovala dva najboljša poznavalca Slovenskih gor, domačina Tone Korošec, ki je pripravil načrt izleta in prof. Šoštarčič. Obema gre zahvala da so naši planinci v tako kratkem času spoznali vsestranske posebnosti te lepe dežele. Z Mariborske kočice, kjer so naši planinci prenočili, jih je pot vodila skozi Maribor vzdolž Drave do mesta Ptuj, ki stoji na kraju nekdanjega rimskega mesta Poetovija. Zaradi kratke odmerjenega časa se v Ptuj niso ustavili. Prvi postanek je bil v Ormožu ob hrvaški meji. V Ormožu so pred leti odkrili najdbišča, ki pričajo o nekdanji prisotnosti Ilirov. Menda je bilo to mesto tedaj eno največjih v Evropi (okrog leta 700 pred našim štetjem). Posebnost mesta je ormoška graščina (v kateri ima sedaj občina svoje prostore), ki je nastala na kraju nekdanje rimske utrdbe. Tam so okrog leta 1200 postavili obrambni stolp proti madžarskim napadom (lepo viden), h kateremu so prizidavali še ostalo zgradbo, ki je sedaj v ponos Ormoža. Pomembna atrakcija pa je tudi grajski park, ki se razprostira zunaj nekdanjega obrambnega okopa, v katerem je zastopana cela vrsta eksotičnega drevja. Na poti v Ljuto-

mer skozi vzhodni predel Slovenskih gor so se naši planinci ustavili v vasi Jeruzalem na vrhu griča, katerega obdaja preproga samih vinogradov. Tam je tudi lep grajski park, pri katerem so polagali poudarek predvsem na to, da pride barva drevja zlasti v jeseni do posebnega izraza oz. kontrasta. To se jim je dejansko odlično posrečilo, o čemer so se lahko navzoči prepričali na lastne oči. V sosednjem vinorodnem kraju Železne dveri je vojni zločinec Hermann Göring hotel urediti svoj lovski dvorec, no pa ni prišlo do tega... V Ljutomeru so si naši planinci ogledali spomenik jezikoslovca Franca Miklošiča (1813—1891) in park, v ka-

terem se je leta 1868 odvijal prvi slovenski tabor. Ob 100-letnici tega tabora so tam postavili lep spomenik. V Sreberjanu, to je nekako v sredi Slovenskih gor so gostitelji pripravili odlično kosilo, nakar so si ogledali posebnost sosednje vasi Videm — razstavo lesnih skulptur na prostem in podobno razstavo v prosvetnem domu. Na povratku domov so se še ustavili v vasi Kapela. Z vrha griča, na katerem stoji cerkev, je čudovit razgled na našo Peco in baje celo na Blatno jezero na Madžarskem. Naši planinci tega niso videli, ker je bilo megleno vreme. Na povratku preko Radencev in Gornje Radgone so se ustavili v Mariboru samo še toliko, da so se poslovili od izredno gostoljubnih Mariborčanov, katerim gre ponovna zahvala za res nepričakovano presenečenje, katerega so bili deležni naši planinci z obiskom Slovenskih gor.

Z obljubo, da bodo Mariborčani kmalu obiskali naše planince na Koroškem in srečni nad doživelim so polni novih vtisov odbrzeli skozi temno in deževno noč proti svojim domovom.

Naši lovci pri lovskih družinah LZ Maribor

V soboto in nedeljo je bilo 60 lovcev Kluba prijateljev lova s Koroške na obisku pri lovskih družinah LZ Maribor. Naši lovci in lovci iz matične dežele gojijo že celo vrsto let tesne medsebojne prijateljske stike. Srečanja v Zg. Kungoti, so se udeležili tudi visoki predstavniki javnega življenja, med njimi član sveta federacije Miha Marinko, član predsedstva CK ZKS Lojze Briški, ki je tudi predsednik skupščine lovske zveze Slovenije in predsednik SO Maribor

Vitja Rode. Posebnost tega srečanja je bilo vsekakor srečanje obeh starih prekaljenih revolucionarjev Miha Marinka in Karla Prušnika-Gašperja, predsednika Kluba prijateljev lova na Koroškem.

Lovci in bivši partizan Miha Kuhar je ob tej priložnosti dejal, da je ponosen, ker je prišel med nje tudi Marinko, ki je bil netilec in vodja revolucije v Sloveniji, medtem ko je bil to Gašper na Koroškem. Ponosni smo na oba. Liki takih revolucionarjev nam prav sedaj dajejo moči, da se upremo slehernemu tiranstvu in preštevnanju. Zaključil je z besedami, da koroških Slovencev tudi nedeljsko preštevnanje ne more zbrisati s koroške zemlje, kot jih ni tisočletno nasilje. Vedno smo iz bojev izšli kot zmagovalci in tudi sedaj ne bo drugače.

Pozdrav predsednika KPL Karla Prušnika je veljal najprej velikemu revolucionarju Mihi Marinku, ki je vedno vlival ljubezen do slovenskega ljudstva in nadaljeval z besedami: „Prinašamo vam pozdrave iz 43 koroških krajev, to je iz tistih krajev, kjer je postal tako težaven položaj zato, ker govorimo slovensko. Po 21 letih je vlada klonila nacionalističnim elementom in se odločila za preštevnanje, kar pa jim ne bo uspelo, ker se ne damo preštevati.“

Posnetek s koncerta Slovenskega okteta v spomin na Hermana Velika

Uradna Avstrija in slovenščina

Čudeži se dogajajo le redkokdaj — tudi na Koroškem niso vsakdanji. Eden takih čudežev pa je bilo odkritje dvojezičnega napisa na stranski strani vetrinskega kolodvora. Slovenski napis „Gospodje“ ter „Gospo“ iz časa avstrijske monarhije, je odkril naš rojak Janko Messner meseca maja letos.

Podoben „koroški čudež“ je pretekli četrtek (28. okt.) prinesel v naše hiše in stanovanja pismošča. Skrito je bilo to „čudo-prečudno“ v naših koroških časopisih Kleine Zeitung in Kärntner Tageszeitung. Sami ste brali — se čudili ter majali z glavami tako da tega kar verjeti niste mogli. Oba časopisa sta v lepi slovenščini objavila „vabo“ avstrijske vlade na „jezikovni popis 14. novembra!“

Sedaj samo nekaj dni pred preštevnanjem, ko se vlada boji negativnih rezultatov tega štetja, vabi Slovence v lepi slovenščini, da bi se udeležili „popisa“. Sedaj naenkrat uradna Avstrija priznava slovenščino kot enakopraven jezik, ker se boji bojkota in ker za „statistiko“ vendarle še rabi nekaj Slovencev. Kako je uradna Avstrija postopala do sedaj s slovenščino kot enakopravnim jezikom na Koroškem, pa naj navedemo samo nekaj primerov:

Slovenski občinski odbornik v Borovljah Feliks Wieser pd. Sašel govori pri občinskih sejah v slovenskem jeziku. Kako se napram temu obnašajo župan in občinski odborniki je znano. Ker Wieserja „nočejo razumeti“ (mislim, da je to pravilen izraz, ko vemo, da večina odbornikov, prav posebno pa še gospod župan, razumejo slovensko besedo), njegove „slovenske“ prispevke tudi ne vzamejo na znanje. Tolmača si tudi ne priskrbijo, ker — tako župan, ki je v tej zadevi vprašal za svet celo sodišče na Dunaju — je „Amtssprache deutsch!“ Drugi primer: Kot član slovenske narodne skupnosti na Koroškem sem se poslužil moje pravice, zapisane v državni pogodbi (člen 7, 3. odstavek) in zahteval za obravnavo pri sodišču v Borovljah marca meseca leta 1974 slovensko vabilo. Sodnik je mojo upravičeno prošnjo odklonil, ker je bil mnenja, da, kot učitelj razumem toliko nemščine, da bi moral nemško vabilo razumeti. S tem je hotel povedati, da kdor se je naučil toliko nemščine, da zna brati in pisati, ta se mora na uradih posluževati nemščine, kar pomeni, da za tega pravice iz državne pogodbe ne veljajo več.

Tretji primer: Ko se je moj brat leta 1975 poslužil pravice iz državne pogodbe in zahteval pri okrajnem glavarstvu v Beljaku slovenski prevod kazenske odredbe, je dobil odgovor, da to „ne pride v poštev.“

Četrty primer: Junija 1974 sem ja-

vil mojega sina na domačem občinskem uradu. Ko je občinski uradnik, ki me prav dobro pozna, videl krstni list z imenom Peter-Joško, je vprašal: „A isa a Osterreich?“ verjetno je hotel provokativno izraziti, da so pristna koroška imena samo Siegfried, Herman ali Adolf.

Takih in podobnih primerov bi lahko naštel vsakdo izmed nas. Vsekakor kažejo, kako se slovenščina v koroških uradih tepta, negira in prezira, kar je seveda protizakonito.

S temi negativnimi izkušnjami in s tega vidika je „vaba“ na „jezikovni popis 14. novembra“ v slovenskem jeziku ne samo zame, temveč za vse koroške Slovence klofuta v obraz.

Joško Wrolich
Loče nad Baškim jezerom

Živalski park ostane v Rožeku

Že v mesecu juniju smo poročali o sporu, ki je nastal med vodstvom rožškega živalskega parka in občino Rožek. Slednja je po šestih letih obstoja živalskega vrta od le-tega zahtevala, da plača veselčni davek (Vergnügungssteuer). Lastnik dr. Reuß je takrat zagrozil občini, da predno plača ta davek, rajši zapusti Rožek in namesti svoj živalski park kje drugje, kjer ne bodo zahtevali plačila tega davka.

Občina Rožek je bila zaradi tega v velikih škripcih, kajti preselitev živalskega parka kam drugam, bi pomenila za občino veliko turistično izgubo, saj je to atrakcija, ki privabi ogromno ljudi v Rožek.

Lastnik živalskega vrta je opravičeval svojo grožnjo s tem, da se je krma za živali zelo podražila, da mora plačati na leto 200.000 šilingov najemnine in da je nazadovalo število obiskovalcev.

Pred mesecem dni sta se obe strani končno pobotali. Zadnji predlog občine je bil, da vodstvo živalskega vrta plača za leto 1976 30.000, za leto 1977 50.000, za leto 1978 60.000 in za leto 1979 70.000 šilingov davkov. Ta predlog je dr. Reuß sprejel s pripombo, da ni bil njegov namen, da bi se odtegnil plačilu veselčnega davka, temveč ga je k temu gnala skrb, kako bi mogel njegov živalski park še nadalje izvajati nalogo, da izobražuje ljudstvo, ko pa se mu nalagajo še nadaljna finančna bremena.

Živalski park so zaprli v torek 4. novembra. V slučaju pa, da bi bilo ob koncu tedna lepo in sončno vreme, ga pa bodo odprli. Ob slabem vremenu je seveda živalski vrt tudi ob koncu tedna zaprt.

IVAN CANKAR

13

Zgodbe iz doline šentflorjanske

Oblačil se je počasi in zelo skrbno. Ko se je bril, je ugledal tik pod nosom droben rdeč mozolj in se je hudo prestrašil.

„Na nosu naj bi bil zrasel, sredi nosa; še lepše bi bilo!“ In mozolj, ki je bil tako nežen in droben, da bi ga nepazno oko nikoli ne ugledalo v senci košatih brk, se mu je zazdel nenadoma čudovelič, ves žareč in bahat v nekrščanski zlobi. S skrbljivo ljubeznijo je ogledaval Jareb svoj obraz; in ko je ogledaval, je bil napol srdit, napol zadovoljen.

„Lep obraz je bil nekoč!“ je pomislil v tih otožnosti. „Lep obraz je bil in rad sem ga imel in še zdaj bi bil uvaževanja vreden, da bi tega mozolja ne bilo... čez noč se je izrinil iz kože, skrbi so ga rodile in hude sanje...“

Kraj oči se je grbila koža v tenke, skrite, sramežljive gube. Jareb ni vedel, ali bi jih bil vesel, ali bi se jih bal. Zakaj kakor so bile znamenje poltrudnih let, tako so bile tudi znamenje rodoljubne dobrohotnosti. Redki so ljudje, ki jim Bog dodeli tiste sladke, mehko smehljajoče gube, prijazno pozdravljajoče; skoro nobeden drugi jih nima razen tistih, ki so doživeli vižmarski tabor. Ostalo je kraj oči kakor lep spomin.

Namočil si je lase z blagodišečo vodo, ravnal si je prazniško obleko od čela do temena in je mislil nevesele misli. Ni se dalo reči, da so lasje že osiveli, ampak tudi se ni dalo reči, da so ostali lepo kostanjevi. Prijatelj bi vzkliknil: „O, Jareb, kako svatovska je tvoja frizura!“ Sovražnik pa bi pogledal postrani: „Saj si že siv, norec! Molit, molit!“ — In če bi bil Jareb zadovoljnega srca, bi verjel prijatelju, a če bi bila njegova duša potrta, bi se vdal sovražniku. Niso bili lasje ne sivi, ne kostanjevi. „Vrag vedi, kakšni so!“ je vzdihnil Jareb in takoj se mu je razvedrilo srce, ko se je ozrl nekoliko

nižje in je ugledal košate, temnokostanjeve, fantovsko zavihanec brke.

Tudi najdostojnejši človek in največji rodoljub je časih pogumen in samostojen. Ta redka in velika čednost se pojavlja po navadi le v malenkostih, ampak pojavlja se. Nekateri imajo krepko hojo, drugi kolnejo, da, celo taki so, ki nosijo klobuk postrani. Jareb je imel fantovsko zavihane brke. Morda je nekoliko pretiraval, ampak vendar je bilo nekaj resnice v njegovih ponosnih besedah: „Dobro vem, da nekaterim ljudem niso pogodu moji brki; zadnjič me je okrajni glavar hudo pogledal... toda jaz sem samostojen človek, štiridesetleten mož in vesten uradnik; da bi bilo veliko takih, dobro narodu!“

Poslednjikrat se je ozrl v ogledalo, pomaknil je okrogli svetli klobuk precej nizko v čelo, kakor se spodobi uradnikom, stopil je parkrat po izbi s krepko lagotnim, mladeniškim in vendar popolnoma spodobnim korakom, zavzdihnil je in se je napotil.

Prelepo jutro je bilo, dolina šentflorjanska pa ni uživala te lepote s hvaležnim in veselim srcem. Neprijazna senca, kakor slutnja še nepoznanega zla, je ležala preko doline; oči je niso videle, duša pa jo je globoko občutila.

Ko je stopal Jareb z lepo umerjenimi koraki po beli cesarski cesti, je bil njegov obraz resen in mrk, skoro sovražen. Gledal je v tla, časih je udaril z drobnico palico po kamenju, nasutem ob cesti. Z lahkimi, poskakajočimi koraki mu je prišel naproti davčni praktikant Jerina, mlad in lahko-miseln človek, ki še slutil ni resnobe in dostojanstva uradniškega življenja. Oblačil se je precej malomarno, klobuk je nosil postrani, smejal se je neprestano, če je bilo potreba ali ne, in z vsakim vagabundom je pil bratovščino; ponoči, kadar je spala vsa dolina šentflorjanska, je sedel ob oknu in brenkal na citre, tako da so se budile v pol vzdrmljenih srcih pohujšljive sanje.

Siroko je zamahnil Jerina s klobukom in je pozdravil tako veselo, kakor da ni ležala neprijazna senca na dolini šentflorjanski in na resnem obrazu Jarebovem.

„Že tako zgodaj, gospod Jareb? Lepo jutro je, lep večer

bo!“

Jareb je pogledal jezno, komaj se je dotaknil klobuka s kazalcem in je šel molče dalje.

Jerina je gledal začuden za njim, nato je nenadoma nabral ustnice kakor v poljub in je tiho zažvižgal predse.

Ko je prišel Jareb v bližino Hojzičeve krčme, je krenil na drugo stran ceste in je pospešil korake; toda Hojzič, ki je stal na pragu golorok in v copatah, ga je ugledal ter ga je pozdravil z obema rokama.

„Hej, kam tako naglo, gospod kancelist?“

Jareba je zgrabil tolik srd, da je zardel v obraz.

„Delat, lenoba, delat!“

„Kdo pa bo danes delal, gospod kancelist?“ se je zasmel Hojzič za njim.

Kakor je bil Jareb spodoben in miren človek, tako da je zaklepal svoje srce vsem strastem, velikemu sovražstvu in veliki ljubezni: kadar je ugledal Hojziča, mu je zavrela kri; in kolikor večji je bil srd v njegovem srcu, toliko bolj srdit je bil nazadnje nad svojim srdom samim. Ze pred mnogimi leti, takoj v prvem trenutku, ko je ugledal Hojziča, je čutil Jareb: ta človek sedi tam in molči in me zasmehuje! Zakaj Hojzič je bil popolnoma nespodoben človek; ni je bilo nečednosti na svetu, ki bi se ne bahal z njo; razkazoval je svoje grehe in hudodelstva v očitno radostjo in prešernostjo, v pohujšanje vsej dolini šentflorjanski. Samec je bil, mlad krčmar, postaren fant, in nobena ženska, še tako čednostna in sramežljiva, ni šla mimo njegove hiše, mimo njegovih hudobnih oči, da bi ne zardela ter pogledala v tla; nič ni rekel, še nasmehnil se je komaj in takoj je človek vedel, kako in kaj. V cerkev je res hodil, še k deseti maši je prišel časih, toda boljše bi bilo, da je bil ostal doma; če se je uselnil med pridigo, so vedeli vsi, da se ni uselnil iz potrebe, temveč Bog vedi zakaj. Najbolj nespodoben pa je bil v politiki in v javnem življenju doline šentflorjanske; vse je oskrnil, česar se je dotaknil, kar je le pogledal s svojimi nečednimi očmi. Ko so blagoslavljali čitalniško trobojnico in je gorela vsa dolina šentflorjanska v rodoljubnem ognju, se je prikazal nenadoma s tremi pijanci in je razvil frankfur-

Mladina v prvih vrstah v boju proti preštevanju

V nedeljo 14. novembra bo izvedeno posebno preštevanje manjšin v Avstriji. Na podlagi tega preštevanja, torej na podlagi številke in odstotkov namerava vlada deliti narodnostnim manjšinam pravice. Vse to dela v prepričanju, da potrebujejo večje manjšine več pravic, manjše pa manj ali sploh nobenih.

To nas močno spominja na čase, ko so si lastili veliki narodi, zaspeljeni od nečloveških ideologij, vse pravice, tudi tisto, da „sebi v prid“ uničijo druge, ki so manjši ali jim drugače niso pogodu. Najhujši primer takega odnosa do manjšin smo koroški Slovenci doživeli za časa druge svetovne vojne, ko nas je nemški fašizem hotel popolnoma uničiti, da bi s tem „rešil koroško vprašanje enkrat za vselej“.

Koroški Slovenci smo se odločili, da bomo ugotavljali manjšine, ta nedemokratični in protimanjšinski ukrep avstrijske vlade, bojkotirali! Zakaj bomo to storili? To bomo napravili zato,

- ker člen 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 ne predvideva preštevanja manjšin;

- ker je dobro znano, kje koroški Slovenci živimo;

- ker opravljamo vse obveznosti kot avstrijski državljani slovenske narodnosti in bi bil že davno čas, da se tudi avstrijska republika končno spomni svojih obveznosti do manjšine, ki jih že 21 let ni izpolnjevala;

- ker nikjer na svetu niso pravice naroda odvisne od odstotkov;

- ker hočemo enakopravno in mirno sožitje obeh narodov na Koroškem;

- ker so preštevanje zahtevali naši najhujši nasprotniki, nemški nacionalisti, ki so zbrani okoli koroškega Heimatdiensta.

V nedemokratični postopek preštevanja je vključena tudi vsa mladina od 14. leta naprej. Zato bomo prav mi mladi 14. novembra pokazali, da se ne pustimo prešteti in sortirati kot živina. Smo svobodno misleči mladi ljudje, ki vemo, da vsak diktat škoduje. Sami znamo presoditi, kaj je prav in demokratično in kaj je nedemokratično in nazadnjaško.

Zato bomo 14. novembra vsi mladi odločno in brezkompromisno bojkotirali to štetje. Pri naši pravični borbi nas bodo podprli tudi mnogi nemškogovoreči mladinci. Naša naloga pa je tudi, da prepričamo o potrebnosti in nujnosti bojkota vse svoje prijatelje in kolege.

Mladina je bila v zgodovini vedno v prvih vrstah v borbi za svobodo. Tako je bilo pred drugo svetovno vojno, tako je bilo za časa fašizma, tako je danes — pri nas in povsod po svetu. Zato bomo napravili vse, da 14. novembra pokažemo vladi in nemškemu nacionalistom, da želimo mir v deželi, da zahtevamo vse pravice, ki nam pripadajo in da se ne pustimo prešteti.

Torej bomo 14. novembra vsi mladi — kmetje, delavci, šolarji, dijaki, študenti — bojkotirali ugotavljanje manjšin!

Dober računar

V prvem razredu računajo. Lička žarijo, čela so nabrana v gube; ni tako enostavno izračunati: koliko je 3 in 4, 5 manj 3, 2 in 4 in koliko je 8 in podobno. Posebno uporabne naloge niso vedno lahke.

Mali učenjaki mislijo in računajo. Vsak izmed njih dobi kakšno računsko nalogo. Nekateri odgovarjajo hitro in pravilno, drugim pa ne gre in ne gre, pa če še tako grbančijo čela in napenjajo možgane.

Mihcu srček burno utriplje. Vsak čas bo prišla vrsta nanj.

Ali bo znal? Mihec bi nadvse rad prav odgovoril.

Tedaj ga pokliče učiteljica: „Mihec, dobro poslušaj, tvoj stric pride na obisk in ti prinese lepega zajčka: drugi dan pa pride teta in ti prinese 3 zajčke, koliko zajčkov imaš naposled?“

Mihec je ves srečen; saj je

ta naloga tako lahko rešljiva! Veselo zakliče: „Imel bom 5 zajčkov!“

„Mihec, nisi pazil, še enkrat poslušaj, stric ti da enega zajčka, teta pa tri, koliko zajčkov imaš vseh skupaj?“

„Pet,“ trdi Mihec.

„Ne bo držalo,“ se jezi učiteljica. „Ali je ena in tri pet?“

„O ne,“ de Mihec, „ampak jaz imam doma že enega zajca, in če mi stric in teta prineseta še štiri, jih bom imel pet!“

Stekleni možje

Ko so po Dravi še vozili splavarji les, so v najhujšem ovinku plesale v vodnih vrtincih vodne vile. Ena je bila lepša od druge. A vse tri so bile hladne kot led, njihovi nasmehi so se gubali v otrdelo rezanje, njihove roke so bile hladne in bele ko sneg. Ko so se vrtele v vodnih vrtincih, so šumele s penami in zelenimi vlečkami, se poigravale z ribami in sanjale o možeh. Takrat je Drava bila še čista kot kristal, in le skriti opazovalec je lahko videl vilinski ples.

Vodne vile so bile prijazne na zunan, v resnici pa so se obnašale ošabno in jezno, da le kaj! Kadar so splavarji sedeli na splavih, so jih že od daleč pozdravljale, jim veselo mahale z belimi rokami in jih vabile. Na ovinku, kjer so vrtinci najbolj šumeli in kjer so valovi najbolj peli stekleno pesem, so začele peti tudi vodne vile. Prepevale pa so tako sladko in omamno, da jih je človek prevzet poslušal ure in ure. V globinah, čisto pri dnu, so imele prečudovit steklen grad, poln zlatih lepih reči in biserov in tri tisoč prostranih, smaragdnh soban. V teh soba-

nah so spale, se zabavale in česale, potem pa šle plesat v vrtince. Ribe so bile njihovi stražarji, lakaji, kuharji in plesni mojstri. Gizdalinsko so se včasih ogledovale v zelenih ogledalih in zdelo se jim je, da so lepše, kot so v resnici. Včasih pa so potovale po Dravi in obiskovale svoje vilinske sorodnike, vodne norčave palčke, povodnega moža in dobrodušne rake.

No, splavarji so se bali vrtincev, vendar jih je omamljalo prekrasno petje vodnih vil, tako da bi jih bili najraje poslušali in pozabili na delo. Še posebej mladi dravski splavarji, ki so bili zasanjani in so slepo zaupali v srečo, bi se bili najraje prepustili valovom in petju. Ko pa so glasba in petje vil in njihov ples tako čudovito navdajali njihove duše! „Poročite se z nami!“ so vabile vile, se zvijale in priplesale čisto k splavu. Stari, izkušeni splavarji so tedaj prijeli krmilo v svoje roke in hitro prepeljali splav čez nevarne vrtince. Kadar pa so krmarili mladi splavarji, so se prepustili zvoneči glasbi valov in poslušali le pesem vil, dokler jih vrtinci niso potegnili v globino. Iz dravskih globin se niso nikoli več vrnili. Poročiti so se morali z vodnimi vilami in so se v trenutku spremeni v steklo. Bili so prosojni in vile so jih zaprle v svoje sobane. Tam so splavarji jokali, ker so spet hoteli na splav. Hoteli so potovati od mesta do mesta, od vasi do vasi. Potem pa so pozabili na življenje in so za vedno zaspali.

Splavalcev ni več na Dravi. Ampak včasih je slišati petje vodnih vil na ostrih ovinkih, kjer reka najbolj šumi in kjer so vrtinci najbolj nevarni. Takrat zaplešejo vodne vile s svojimi možmi, da se vse peni okoli njih. Mogoče slavijo obletnico poroke.

Ljudski pregovori

- Kdor dela za stvar, denar mu ni mar.
- Darila ljudje pozabijo, dobrote nikdar.
- Kar tebi ni drago, ne stori drugemu.
- Knjiga, ki ni vredna, da jo dvakrat prebereš, ni vredna, da jo tudi enkrat.
- Nihče ni padel učen z neba.
- Dobra misel — pol zdravja.
- Dobra volja je pol zdravja.

čanko sredi trga; neki rodoljub, ki je prišel iz Trsta, se je razjokal vpricho ljudi. Župan Frfila je ljubezavno posvaril Hojziča in ga je vprašal, čemu tako malopridno vedenje; pijani Hojzič pa mu je odgovoril: „Zategadelj, da pride malo življenja v ta rodoljubni dolgčas!“ Jareb, ki je slišal te grde besede, je bil ogorčen in je zmajal z glavo, učitelj Šviligoj pa je rekel: „Mnogo nas še čaka narodnega dela!“ Zelo čudno pa je bilo, da je edini Jareb resnično in od srca preziral nespodobnega Hojziča; vsi drugi so ga imeli natihem radi in so se smehljali v sladkem zadovoljstvu, kadar so ugledali njegov prešerni obraz. Zakaj taka je človeška natura in to je njen izvorni greh, da je nagnjena bolj na hudo nego na dobro stran.

Prostrani trg pred sodiščem je bil ves potopljen v belo jutranjo luč. Hiše so se lesketale veselo in prijazno, kakor ob nedeljavni popoldne: sodišče samo, visoko in gosposko, čitalnica, županova hiša, Majerjeva štacuna — kamor je človek pogledal, samo lepota in radost. Trg pa je bil tih in prazen, kakor cerkev po litanijah; nobenega uradnika ni bilo pred sodiščem, da bi mežikal v sonce in pušil smodko, na pragu Majerjeve štacune ni stal počesani komi Rudolf in duri so bile zaprte, čitalniška okna so bila zagnjena kakor ob veliki narodni žalosti. Edini župan je stal pred vežo, vrtel je na trebuhu palec ob palcu, gledal proti nebu in je bil ves potr. Ko je ugledal Jareba, se mu je razvedril obraz le toliko, kakor človeku, ki je željan tolažbe in ve, da ni tolažbe zanj.

„Zdražba in prepričanje sta se naselila v dolino šentflorjansko!“ je ogovoril Jareba.

Jareb je molčal in je samo pokimal.

„Ali veste, kaj sem videl sinoči?“ je vprašal župan.

Jareb je nekoliko vzdignil obrvi.

„Ne vem, če sem natanko videl, ampak videl sem. Spat sem šel zgodaj, ko se je šele mračilo; pod noč, takole ob desetih, pa se vzbudim; zdelo se mi je, da me je poklicala moja rajna žena. Stopim k oknu — lepa noč zunaj; nikjer ni takih noči kakor v dolini šentflorjanski. Vse tako tiho, da me je bilo skoro strah. Drevje tako črno, da si nisem upal pogledati ne na vrt, ne na cesto; jagnedi so se dotikale neba

in tako se mi je zdelo, kakor da vise zvezde na njih. Nebo pa je bilo tako svetlo, kakor ga še nikoli nisem videl, čisto belo. Nenadoma — ni bil ne oblak, ne senca ni bila — odkod senca? — se zatemni nebo vse od izhoda do zahoda, silna ptica s silnimi črnimi perotmi se prikaže nad dolino šentflorjansko in jo obsenči vso; jaz sem se pokrižal, hitel sem v posteljo in sem se odel čez glavo...“

„Sanjalo se vam je, župan!“ je odgovoril Jareb.

„Ni se mi sanjalo. Še zdaj vidim tisto ptico: glejte, ena perot se je dotikala tam žalostne gore, druga je zamahovala polahko nad Korenom, kljun pa je strmel proti Ljubljani... tako sem jo videl. Vsa dolina šentflorjanska je bila v senci in mrzel veter je zapihal...“

„Znamenja so!“ se je vdal Jareb in tudi njemu je bilo sitno pri srcu.

„Znamenja so in takoj rano sem premislil in dognal, kakšna znamenja. Zatorej pravim: zdražba in prepričanje sta se naselila v dolino šentflorjansko!“

Jareb se je nasmehnil prijazno-otožno, pokimal je z glavo počasi in trudno ter se je okrenil; župan pa ga je prijel narahlo za roko pod komolcem.

„Še eno besedo, eno samo besedo!“ je izpregovoril tišje, skoro slovesno. „Ne maram izpraševati vašega srca, tudi ne maram ugibati vaših misli, ampak tole vas vprašam: Ali je res, ali ni res, da se bo vršila nocoj tista komedija, ki je zoprna Bogu in ljudem?“

„Res je!“ je odgovoril Jareb in nekoliko zlovoljnosti je bilo v njegovem glasu.

„Jaz ne vem, kako mislite o tej stvari, gospod Jareb, le toliko rečem: ni nam Bog poslal tiste ženske, temveč zlodej jo je poslal!“

Globoko zamišljen, potr in nemiren je šel preko ceste v urad. V temni veži mu je prišel naproti debeli, človekoljubni sodnik in je vzdignil obrvi, ko je ugledal Jarebov temni obraz.

„No?“

„Tako, tako, gospod sodnik!“ je odgovoril Jareb in v ponižnih besedah je bila ponižna misel: „Žalosten je človek,

toda vdano trpi svojo žalost!“

Stopil je v izbo, pokimal je mimogrede pisarju in je sedel za mizo, da bi razvedril in potolažil svoje srce s koristnim delom. Toda glej, kam strme oči, kam lete misli? ...

Jareb se je trudil, da bi spoznal vzrok in izvor svoje bolesti, tistega temnega nemira, ki je bil tako velik, da se mu je tresla roka in je škropilo pero. Trudil se je, spoznati ni mogel. Pogledal je na nebo, ki se je belilo zunaj v jasni luči, in takoj se je domislil ptice, ki je visela ponoči nad dolino šentflorjansko ter jo vso zasenčila. Pomislil je na ptico in se je razsrdil.

„Sanje pijanega strahopetca... ampak Bog vedi, če so bile sanje...“

Ves prestrašen, kakor da je bil ugledal vedomca tik pred seboj, je izpustil pero iz trepetajoče roke, naslonil se je globoko na stol in je povesil glavo.

„Tudi jaz... saj sem tudi jaz videl sinoči ptico na nebu... Ko je razprostrla črne peroti, je sklonila glavo prav do zemlje in je vsekala s kljunom naravnost v moje srce...“

Kakor da se je bilo pretrgalo zagrinjalo od vrha do tal, je ugledal Jareb nenadoma svoje čudne sanje.

Komaj pol ure, predno se je vzdramil — morda je sijalo zunaj že tisto lepo jutro — so se odprle duri in v izbo je stopila ženska. Ugledal jo je, dolgo je strmel vanjo, ko je stala med durmi. Od začetka je bilo njegovo telo kakor leseno, še z mezinem ni mogel geniti; na obrazu mu je ležalo kakor težka mrzla maska. Nato je zganil najprej z nogo, nato z roko, zbral je vso moč trepetajočega telesa in je vzdignil odejo preko obraza.

„Kaj se me bojiš, Tone? Kaj me ne poznaš več?“ je vprašala ženska.

Pod odejo je ležal in je slišal natanko vse njene besede in je odgovarjal.

„Pojdi od mene! Pojdi od mene! Nič več te ne poznam, zakaj ženi se!“

Tako je odgovarjal, dihal pa je težko in pot mu je lil po obrazu in po vsem životu.

(Dalje v prihodnji številki)

PAVEL GOLIA

Lisica in petelin

Stoji, stoji stezičica,
po njej biti lisičica

in kokljinega sreča sinčka
s čelado rdečo, petelinčka.

„Kako si lep,“ lisica pravi,
„po perju lep in po postavi!“

Le kam se ti tako mudi?“
Namesto da odgovori,

zapoje ji lepo na glas:
„Jaz k svoji jarčici grem v vas.“

In spet lisica: „Slišiš, ti,
kako pa tvoja jarčka spi?“

Petelin dvignil je perot
in svojo glavo skrnil odspod.

„Tako pa moja jarčka spi,“
ji dobrodušno govori.

Lisica roparska zverina,
pa že pograbi petelina

in k brezi, ki je blizu stala
na sapo vso je z njim bežala.

„Veš kaj, lisica, modra ti,“
ji petelinček govori:

„Lepo zahvali zdaj boga
za tak kos mladega mesa!“

„Res, prav imaš moj dragi,“ pravi,
pod belo brezo se ustavi.

in dvigne tačice lisica,
petelin pa kot lahna ptica

na belo brezo odleti
in ji z drevesa govori:

„Pretkana si, a malo umna,
še manj poštena in pogumna!“

Lisica z repom brezo žaga,
krog skače, nič ji ne pomaga.

Naposled lačna se odpravi
v svojo lisičino v goščavi,

a petelinček kokotljaje
se proti vasi k jarčki maje.

Ingenieur Ingomar weiß alles!

Solches muß man in Abwandlung eines bekannten Titels einer Sendefolge des ORF feststellen, wenn man die publizistischen Erzeugnisse des Chefredakteurstellvertreters der Volkszeitung für Kärnten und Osttirol Ing. Ingomar Pust auch nur einige Zeit verfolgt.

Anscheinend Militärfachmann, brachte er verblüffende Details über die „Gebirgsjäger in der Hölle der Arktis“. Als man vor Kälte und Scheußlichkeiten in dieser Heldenzone österreichischer Kämpfer für Hitler und Großdeutschland langsam schon beim Lesen zu erstarren drohte, begab er sich in heißere Gegenden. Mit Akribie wurde „Nigeria: Die defekte Zeitbombe“ beschrieben und analysiert.

Dann überkam es ihn, wiederum dem Nibelungenidol zu fröhnen. Diesmal galt sein Ruhmeslied den „Helden aus Waffen-SS-Strahlern“ unter der Titelseite „Überfall auf Tito“. Wiederum viel Präzision, viele Details, fast zu viele. Und reichlich Phantasie und Phantastereien... Als ob er manchmal mit seinen Gedanken (und seiner Verantwortung) bei einer anderen seiner fachmännischen Serien wäre, die da den Titel führt „Spuck, Hellsehen, Gedankenfotografie, Geheimen Kräfte auf der Spur“. Man bekam es beim Lesen der Prophezeiungen für das Krisenjahr 1976 mit der Angst zu tun. Sollte es am Ende mit „1000 Jahre Kärnten“ Verbindung geben!

Herr Chefredakteurstellvertreter weiß aber auch in kleinen Dingen Bescheid: Er kennt Titel gesungener Lieder, Inhalt gehaltenen und sogar nicht gehaltenen Predigten, kennt Anzüge und Gewänder von Sängern, Verhalten von Zuschauern und Polizeikräften bei Veranstaltungen, operiert mit selbstsicheren Zahlen und Details, meist zu selbstsicheren und zu genauen. In diesen kleinen Berichten geht es nämlich um Kärntner Slowenen. Und auf diesem Gebiete ist er schon lange in seiner Zeitung und auch in Presseerzeugnissen etwas nördlicherer Regionen „Fachmann“.

Diesmal beglückt er die Kärntner und Osttiroler Haushalte in 200.000 Exemplaren einer Sonderausgabe der Volkszeitung vom 4. November 1976 mit der besorgten Frage „Kann eine Slowene in Kärnten wirklich nichts werden!“ Und er nimmt es wiederum sehr genau, zumal Dr. Theodor Veiter — der bekannte Minderheitenexperte — die Antwort darauf mit Vorbehalten versieht.

„Experte“ Ingomar Pust ist da ganz anderer Meinung. Dazu einige Beispiele: Er fragt, wie es dann z. B. mit dem ORR, Dr. Apovnik sei Er soll es hören: Dieser wurde von der Bezirkshauptmannschaft Völkermarkt nach Klagenfurt versetzt, gleichzeitig aber das durch ihn zu besetzende Referat im Amte der Kärntner Landesregierung abgeschafft!

Wie ist es mit den 34 slowenischen Professoren, mit Hofrat Dr. Tischler, mit Fachinspektor Hofrat Dr. Inzko, mit Bezirksschulinspektor Vouk! Ingomar Pust weiß es, die Öffentlichkeit soll es wissen: Die slowenischen Professoren und ihr Bundesgymnasium für Slowenen wurden auf einer Großkundgebung des Kärntner Heimatdienstes in Klagenfurt mit der vielsagenden Transparentaufschrift „Das große Gift!“ öffentlich gehöhrt. Hofrat Dr. Tischler ist schon seit Jahren im Ruhestand, Hofrat Dr. Inzko und Bezirksschulinspektor Vouk werden für ihre verdienstvolle schulische Erziehungsarbeit ständig angefeindet und ihre Tätigkeit von den Gesinnungsfreunden des Fragenden immer wieder als fragwürdig bekämpft.

„Über 200 Lehrer mit slowenischer Lehrbefähigung“ will Pust kennen und als öffentlich Bedienstete anerkannt wissen. Diese mag es geben. Dazu zählen ja auch die vielen Erzieher der Nazizeit, die uns diesselts und jenseits der Karawanken mit dem Gebot beglückten: „Kärntner sprich deutsch!“ Die meisten unter ihnen haben dieses Erziehungsziel der zweisprachigen Schule noch nicht verwunden, ganz seltsam vergessen. Wie kann es sonst Ing. Pust erklären, daß es in Südkärnten — laut ihm — 20 Schulen gibt, „an denen kein einziges Kind zum Slowenischunterricht angemeldet ist!“ Wenn er etwas von seiner Gedankenfotografie anwenden wollte, wäre er tatsächlich Geheimen Kräfte in dieser Frage auf der Spur.

Im Amt der Kärntner Landesregierung machen — laut Pust — „mindestens 67 Beamte Dienst, die slowenischer Muttersprache sind“. Zu dieser einmaligen Feststellung darf ich Ing. Ingomar Pust ausdrücklich gratulieren: Sie kann nur das Resultat seiner Begabung als Hellseher sein! Denn woher sollte er die Muttersprache von jetzt aktiven Beamten des Amtes der Kärntner Landesregierung kennen, da eine solche zuletzt im Jahre 1845 erhoben wurde bzw. neuerlich erst am 14. November 1976 erhoben wird! Und überdies sind doch in Österreich solche Zählungen absolut geheim! Wir werden aber Ing. Pust gerne den Wahrheitsbeweis antreten lassen, indem er eine einfache Liste dieser Beamten veröffentlicht. Wir Slowenen könnten uns und der Landesregierung viel Ärger mit unseren Forderungen ersparen, weil wir dann doch wüßten, an wen wir uns mit unseren slowenischen Eingaben und Wünschen wenden können. Gleiches gilt für die 113 Bediensteten in den Kärntner Gemeinden und für die 82 zweisprachigen Zollbeamten. Sie könnten alle das Sprachabzeichen (natürlich für Slowenisch) tragen und viele Klagen wegen Nichtberücksichtigung des Slowenischen als Amtssprache der Behörden in Kärnten würden sich von selbst erledigen.

Im Detail — wie immer genau und stark — weiß Ing. Ingomar Pust auch von „zwei Postbeamten in Bleiburg“ zu berichten, die 1973 den Mut aufbrachten, auf einer slowenischen Gemeindevahlliste aufzuscheinen. Nun, es sind bei Gott nicht hohe Ränge in der Postverwaltung, die sie bekleiden dürfen, fleißige Briefträger durften sie sein. Aber, ach Gott, wollte Ing. Pust die auf diese Kandidatur folgende Reihe der Versetzungen und Äbrufe in entferntesten Zustellbereiche Kärntens verfolgen, könnte er in einem langen Artikel Gedankenfotografie aus der Personalabteilung der Kärntner Postverwaltung betreiben und käme wiederum „Geheimen Kräfte auf die Spur“.

Ich bin selbst Jurist und Slowene. Aber über „die führende Rolle slowenischer Juristen“ könnte ich nichts vermerken. Außer, daß wir von gewissen Kreisen, in deren Gesellschaft ich leider auch oft Ing. Pust finde, mit wenig schmeichelhaften Verdiensten um

Kärnten und ein friedliches Zusammenleben der beiden Völker bedacht werden. Es geht uns nicht besser, als den slowenischen Geistlichen, die trotz der angeblich christlichen Grundsätze seiner Volkszeitung auch von Ing. Ingomar Pust nicht sehr brüderlich und freundlich behandelt werden. Wie wäre es, wenn Herr Chefredakteurstellvertreter einmal die Wahrheit von der anderen Seite niederschreiben würde, daß es in 25 Pfarren Südkärntens nur deutsche und keine slowenische Liturgie gibt, während in allen übrigen 72 Pfarren dieses Gebietes alle slowenischen Geistlichen bei ihren Verrichtungen beide Sprachen berücksichtigen.

Und wo bleibt wider besseres Wissen die Wahrheit über „das blühende Leben in den rund 60 Vereinen aller Art der slowenischen Volksgruppe“! Der Verfasser hat Zutritt und Einblick in die Budgets des Landes Kärnten und der Gemeinden: Er möge einmal niederschreiben, wieviel im Jahr das Land Kärnten und die einzelnen Gemeinden an Förderung für diese Vereine und ihre kulturelle Tätigkeit verwenden. Es ist eine Schande für eine Nation, die sich als Großmacht der Kultur bezeichnet und auf ihren Ruf auf diesem Gebiet besondere Betonung legt!

Natürlich ist es ebensowenig Wahrheit, daß Kirche, Bund und Gemeinde Wien den Slowenen ein Studentenheim mit 100 Betten gebaut hätten: Der Gründer und Erbauer heißt Pater Ivan Tomazič, der Eigentümer ist die Hermagoras-Bruderschaft, die noch viele, viele Jahre die Schuldentilgung für die aufgenommenen Kredite wird bestreiten müssen.

Klar weiß Ing. Pust auch nur zu gut, daß die Slowenen für ihre beiden bescheidenen Wochenzeitungen keine Förderungsgelder erhielten, daß er „10 Zeitschriften“ nur zählen kann, wenn er als solche auch hektographierte Blätter von Studenten und Mittelschülern und kirchlichen Mitteilungen bezeichnet. Auch von den Druckereien sollte er lieber nicht sprechen: eine mußte im entlegenen Unterloibl Notunterkunft beziehen, weil man sie in Klagenfurt nicht zuließ. Vorher mußten slowenische Druckwerke überhaupt in Wien gedruckt werden! Die Hermagoras-

Avstrijska dvočičnost

Vodilni avstrijski predstavniki zelo radi poudarjajo „naklonjenost“ in „širokogrudnost“, s katero da Avstrija obravnava manjšinska vprašanja. Hkrati pa z dejanji, kot so npr. zadnji „manjšinski“ zakoni in zlasti diktat preštevanja, dokazujejo ravno nasprotno: da je avstrijska manjšinska politika skrajno protimanjšinska.

O tej avstrijski dvočičnosti so se pred nedavnim prepričali tudi v Združenih narodih, kjer je novi zunanji minister Pahr po eni strani „podpiral“ jugoslovansko pobudo, hkrati pa zagovarjal ugotavljanje manjšine kot podlago za izvajanje določil člena 7.

Druckerei könnte manch traurige Wahrheit über die Herausgabe von Maschinen, die in der Kriegszeit auch in der Druckerei der Volkszeitung aufstellung gefunden hatten, erzählen. Natürlich erst nach 1945 — den 1918-20 wurde die blühende Hermagoras-Bruderschaft ausgeraubt und vernichtet und trotz des Staatsvertrages von St. Germain mit seinen Schutzbestimmungen während der gesamten Dauer der ersten Republik Österreich weder entschädigt noch deren Neubetrieb ermöglicht.

Im vollen Umfange gilt dies für die slowenischen Kredit- und Wirtschaftsgenossenschaften: 1918-20 wurden viele von ihnen, 1941 alle vernichtet und aufgelöst; der erlittene Schaden übersteigt 130 Millionen Schilling. Bis heute erhielten sie dafür weder in der ersten noch in der zweiten Republik einen Groschen an Schadenersatz! Daß Ing. Pust bei seiner Genauigkeit und seinem Interesse für Zahlen und Angaben über Subventionen dies nicht wüßte, kann ich nicht annehmen. Es wäre schändlich, wie die Tatsache selbst einfach eine Schande für die demokratische

Republik Österreich und deren Auffassung über Wiedergutmachung an den Opfern des Nazifaschismus ist.

Leider muß ich aus der Schreibweise des Ing. Pust bewußtes Verschweigen der ihm bekannten Wahrheit annehmen. Dies ehrt ihn nicht. Auch nicht die in seinem oben analysierten Artikel — und in vielen seiner bisherigen — zu Tage tretenden Tendenz: Was soll es mit Aussagen „Die Slowenen besitzen mit dem Gymnasium das modernste Schulgebäude Österreichs“! Es gehört doch dieses Gebäude bekanntlich der Republik Österreich; dies mag es tatsächlich 40 Millionen Schilling gekostet haben. Jedes Kind aber kann in Österreich eine lange Reihe unvergleichlich schöner, vorbildlich eingerichteter und wirklich modernst geplanter Schulgebäude aufzählen. Das dem Bundesgymnasium für Slowenen zur Verfügung gestellte Gebäude in Klagenfurt erscheint nämlich äußerst ungünstig situiert, besitzt Anlagen und Räume ohne Entlüftungsmöglichkeit und ist in seiner Ausstattung mit Lehrmitteln und Geräten hinter dem Stand mancher Kärntner Volksschulen! Muß ich Herrn Chefredakteurstellvertreter Pust mit namentlicher Nennung großzügiger Bundesschulbauten in Kärnten konfrontieren! Allein das Schulzentrum Wolfsberg wird über 240 Millionen Schilling beanspruchen. Und auch zu dieser Ausgabe von Staatsgeldern für Staatsbauten müssen auch wir Slowenen voll beitragen.

Daß ein Gymnasium für Slowenen „rein slowenische Professoren, einen slowenischen Direktor und slowenischen Fachinspektor“ besitzt, dürfte doch auch Ingomar Pust einleuchten müssen. Man stelle sich vor, es würden in Kärnten rein slowenische Professoren, ein slowenischer Direktor und Fachinspektor eine deutschsprachige AHS führen: das wäre für Ing. Pust und seine Gesinnungsgenossen wohl völlig undenkbar. Aber wir Slowenen haben gar nicht ein rein slowenisches Gymnasium vorgeschlagen. Nein, es wurde uns einseitig dekretiert, obwohl wir ein zweisprachiges wünschten!

Und zum Schluß: Findet Ing. Ingomar Pust nicht, daß es eines führenden Redakteurs einer Zeitung, die verantwortungsbewußte Information in einer kritischen Zeit und in heikler Sache bieten müßte, unwürdig ist, in dieser Art Zahlenspiele zu treiben und zu deuten! Er schreibt: „Diese Schule (das Bundesgymnasium für Slowenen in Klagenfurt — Anm. Dr. M. Z.) hatte 1957 nur 101 Schüler, heute 430“. Er hätte auch 1956 als Vergleichsjahr heranziehen können, da hatte diese Schule nämlich Null Schüler, weil sie noch überhaupt nicht existierte, sondern erst 1957 mit den ersten drei Klassen begründet wurde.

Die Schreibweise des Ing. Ingomar Pust (und leider vieler ähnlich Eingestellter), das Verschweigen der Wahrheit und die Mißdeutung und Verfälschung der tatsächlichen Geschehnisse und Verhältnisse in Kärnten zeugen für das vorhandene, wenn auch bewußt kaschierte Unrecht an den Slowenen in Kärnten auch im Jahre 1976!

Dr. Mirt Zwitter

Izrazi solidarnosti prihajajo tudi iz Italije

V Pladnu (Sappadi) v pokrajini Belluno (Italija) je imel prejšnji teden svoje jesensko zasedanje Zvezni odbor za etnično-jezikovne skupnosti in deželno kulturo v Italiji, ki je včlanjen v mednarodno združenje za varstvo ogroženih jezikov in kultur (AIDLAM). Na zasedanju, kjer so sodelovali zastopniki nemških manjšin iz Ljetzana/Giazze (Verona), Robaana/Roane (Vicenza), Pladna/Sappade (Belluno), Zahreja/Saurisa (Videm) in iz Južne Tirolske, Ladincev iz pokrajine Belluno, Bocen in Trento, Furlanov iz pokrajine Videm, Okcitanecv iz pokrajine Turin in Slovencev iz pokrajine Trst, so sprejeli tudi posebno izjavo v zvezi s preštevanjem v Avstriji, ki so jo preko avstrijskega veleposlaništva v Rimu poslali pristojnim oblastem avstrijske republike.

V tej resoluciji je zapisano, da je bil zvezni odbor obveščen o skorajšnjem jezikovnem popisu v Avstriji ter ugotavlja, da manjšine potrebujejo in da imajo pravico do tem večje zaščite, čim bolj številčno šibke so. Nato odbor opozarja na svoje svoječasne zahteve in poudarja, da je jezikovni popis lahko in more biti le instrument za ugotavljanje družbenega in gospodarskega stanja manjšin in podlaga za posebne ukrepe v korist manjšin, to je ukrepe, ki naj odpravijo posledice stoletnih diskriminacij in krivic; hkrati pa izraža odločen protest proti vsakemu jezikovnemu popisu, ki naj bi služil kot podlaga za omejevanje manjšinske zaščite. Zato izraža svojo popolno podporo manjšinam v Avstriji in njihovi zahtevi po takojšnji in popolni izpolnitvi 7. člena državne pogodbe.

Odločitev omenjenega odbora, da priredi svoje zasedanje v navedenem kraju, ni slučajna: tam živi najmanjša (in doslej nepriznana) manjšina v Italiji — torej izbira kraja poudarja tudi potrebo po čimvečji zaščiti čimmanjšje manjšine.

Protesti v zvezi s protimanjšinskimi ukrepi v Avstriji so v zadnjem času poleg celotne Jugoslavije zajeli tudi dobršen del Italije, kjer prav tako protestirajo proti neizpolnjevanju obveznosti iz državne pogodbe in še posebej proti preštevanju, v katerem vsi vidijo očitno kapitulacijo uradne Avstrije pred nemškimi nacionalisti in neonacisti.

Iz vrste teh protestov navajamo protestno resolucijo, ki jo je sprejel občinski svet občine Devin-Nabrežina (prej so se protestom pridružile že druge občine na Tržaškem — op. uređ.), v katerem so zastopane krščanskodemokratska stranka, komunistična partija, socialistična stranka in socialdemokratska stranka ter Slovenska skupnost. V svoji izjavi občinski svet poziva vse delovne ljudi in demokratične sile v Avstriji, naj podpro pravičen boj slovenske in hrvaške manjšine, nato pa poudarja:

„Preštevanje manjšin je nov poskus nemških nacionalističnih krogov, da zatro Slovence in Hrvate na Koroškem in Gradiščanskem, ki še danes nimajo možnosti, da bi bili enakopravni in zaščiteni. Pripadniki manjšin so brez osnovnih možnosti za svoj razvoj živeli v nenehnem strahu in negotovosti, toda narodnostna zavest koroških Slovencev kljub pritisku ni zamrla, iz dneva v dan se celo krepi ob podpori demokratičnih sil.“

SLOVENCİ IZ ZAGREBA NAM KLIČEJO:

„Bratje Korošci vztrajajte!“

Slovenci, ki živijo na Hrvaškem ter so včlanjeni v svojem Kulturno-prosvetnem društvu „Slovenski dom“ v Zagrebu, so poslali našim organizacijam pismo, v katerem pravijo, da z ogorčenjem spremljajo nerazumljiv postopek in nezakonito ravnanje avstrijskih oblasti s slovensko in hrvaško narodno manjšino v Avstriji.

S preštevanjem naših narodnih manjšin — je rečeno v pismu — se ne krši samo državna pogodba iz leta 1955, temveč tudi sklepi helsinške konference, katere je podpisala tudi Avstrija. „Zalostno je, da naši sosedi v Avstriji pozabljajo, da z nepriznavanjem osnovnih človeških pravic, neizpolnjevanjem določil člena 7 državne pogodbe in nespoštovanjem helsinških sklepov zatirajo naše manjšine na zemlji, ki je bila in je še zibelka slovenskega naroda.“

V svojem pismu izražajo prepričanje, da so manjšine — slovenska in hrvaška — mostovi med sosednimi narodi in faktorji zblizevanja, ne pa razdora. Ob koncu pa poudarjajo:

„Bratje Korošci, vztrajajte v pravični borbi za vaše pravice in obstoj do končne in popolne zmage. Mi Slovenci in vsi narodi in narodnosti socialistične Jugoslavije smo z vami in izražamo popolno solidarnost in podporo v vašem nadvse težkem boju!“

Resnica in pravica...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nimi“ odločitvami spravljajo strankarske voditelje do onemogle jeze in do nepremišljenih izjav (npr. kancler Kreisky vidno zgublja živcel), se ravno v zadnjih dneh pred šteljem močno širi. To je najboljši dokaz:

Resnica in pravica sta pač močnejši; ni ju mogoče prisiliti k molku — ne z lažmi in krivicami, ne s potvarjanjem dejstev in zavajanjem javnosti.

To se bo pokazalo tudi po 14.

novembru, ko bodo strankarski potentati morali spoznati, da njihov sklep o preštevanju ni pomenil odločitve v korist Avstrije in njenega prebivalstva, marveč da je bil zgolj izraz njihovega sramotnega kapitulantsva, s katerim so zapisali žalostno poglavje v zgodovino naše domovine. Tudi po 14. novembru bo šlo življenje dalje in odgovorni dejavniki v deželi in državi bodo morali vzeti na znanje, da manjšinskih vprašanj ni mogoče reševati mimo in proti prizadeti manjšini, marveč edinole skupaj in v sporazumu z njo. Kajti povsod v svetu in zato tudi v Avstriji velja načelo, da ostanejo vprašanja odprta vseh dolejš, dokler ne da svojega pristanka tisti, ki ga rešitev neposredno prizadene — v manjšinskem vprašanju forej manjšina!

Solidarna podpora našemu pravičnemu boju

Ceprav so uradni in neuradni agitatorji za jezikovno preštevanje v zadnjih tednih vedno spet poskušali, da bi solidarnostno gibanje osmešili, mu z omalovaževanjem in zlasti z obrekovanjem podtaknili videz protidržavne usmerjenosti, se je to gibanje tako močno razširilo po vsej Avstriji, da v teh dneh pred šteljem njegov obseg in s tem njegov pomen povzročata skrb tudi najvišjim predstavnikom države. Uveljavitev in aktivnost solidarnostnih komitejev v Celovcu, v Salzburgu, v Gradcu in na Dunaju je brez dvoma prispevala k temu, da so ne le na področjih, kjer živijo manjšine, marveč tudi v drugih predelih države začeli samostojno razmišljati o protimanjšinski politiki vlade in strank ter kritično ocenjevati tozadevne ukrepe; zlasti pa se je začela prizadeta razprava o smislu in nesmislu sedanjega jezikovnega ugotavljanja.

Da je razširitev tega solidarnostnega gibanja (in s tem tudi bojkotiranja štelja) celo na krog tistih ljudi, ki so se pri zadnjih volitvah še posebej zavzeli za ponovno izvolitev kanclerja Kreiskega, tega sicer mirnega in zadržanega, z vsemi žavbami namazanega politika spravila povsem ob živce, je razumljivo. Očitek, da takratni sporazum takšne preusmeritve manjšinske politike ni vseboval, je bil zaslužen in je zadel v črno: sedanje samobvalno gesto „SPÖ hält Wort“ se je spremenilo v golo laž.

Pomen solidarnostnega gibanja pa ni samo v tem, da krepi manjšine v trenutni situaciji, ko bodo nemškim nacionalistom in njihovim zaveznikom v vladi in strankah z bojkotom štelja prekrizale načrte, da bi z navidezno demokratičnim statističnim sredstvom povsem izničili manjšinskozaščitna določila državne pogodbe. Ta solidarna podpora čim širših plasti avstrijskega ljudstva bo še dosti bolj potrebna po 14. novembru, ko se bo moralo v praksi pokazati, da je boj za manjšinske pravice hkrati tudi boj za vsesplošno demokratizacijo družbenega življenja v državi.

V tej perspektivi je treba tudi razumeti sedanje pozive solidarnostnih komitejev in številnih drugih grupacij, ki so si ne glede na različno politično ali versko opredelitev povsem enotni v naslednjem:

● proti preštevanju kot podlagi in pogoju za uresničevanje manjšinskih pravic;

● za popolno in brezpogojno izpolnitev vseh določil člena 7 državne pogodbe.

Po teh načelih tudi koroški Slovenci že vedno usmerjamo in bomo v bodoče usmerjali svoja prizadevanja za uresničitev mednarodno zagotovljenih nam pravic in s tem za ustvaritev pogojev, ki bodo zajamčili nadaljnji obstoj in enakopravni razvoj naše narodne skupnosti.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Tudi tokrat potvorba rezultatov jezikovnega štelja?

Nekaj dni pred tako imenovanim šteljem posebne vrste ali ugotavljanjem materinega jezika (kakor z namenom zavajanja javnosti imenujejo nedeljsko ugotavljanje manjšine) je na Dunaju slišati prav zanimive in hkrati značilne stvari.

Tako kot „javno tajnost“ kolportirajo vest, da je poleg številnih drugih tudi kancler Kreisky že spoznal, kakšno napako je napravil s tem, da je — čeprav je prej vedno zastopal ravno nasprotno stališče — popustil pritisku nemških nacionalistov in zlasti na prigovarjanje koroške SPÖ oz. njenega vodstva pristal na ugotavljanje. Čeprav je prepričan — tako je slišati na Dunaju — da štelje 14. novembra ne bo prineslo nobenih uporabnih rezultatov, pa Kreisky v svoji pretirani častihlepnosti nikdar ne bo priznal, da je napravil napako, marveč bo trmasto vztrajal naprej — v očitno škodo Avstriji, lastni stranki in tudi sebi.

In še druge glasove je slišati na Dunaju. Sama izvedba štelja je menda samo formalnost, z namenom, da bi javnosti natrosili peska v oči. Kajti — tako je slišati — rezultate, ki jih nameravajo potem objaviti, imajo baje že dalj časa pripravljene do zadnjih podrobnosti, tako da dejanski izid ugotavljanja na te rezultate sploh ne bo imel nobenega vpliva.

Pri vsem tem gre — kakor že povedano — za kolportiranje znanih „javnih tajnosti“, za širjenje vesti brez uradne potrditve. Vendar je znano, da imajo pogosto prav take „javne tajnosti“ v sebi dosti resnice. To pa bi v konkretnem primeru pomenilo, da bo tudi pri tokratnem štelju prišlo do potvarjanja rezultatov, kakor se je to dokazano dogajalo že pri prejšnjih šteljih, ker pa pristojne oblasti kljub konkretnim prijavam ničesar niso ukrenile, čeprav je bila s politične strani zagotovljena podrobna preiskava in strogo kaznovanje morebitnih krivcev.

Ravno te izkušnje iz zgodovine so bile vzrok, da koroški Slovenci rezultatov uradnih šteljev nikdar nismo priznali. Te izkušnje so bile tudi eden izmed vzrokov, da smo tudi štelju 14. novembra že vnaprej odrekli vsako veljavnost. Če je na prej omenjenih vesteh z Dunaja le količkaj resnice, je pravilnost naše odločitve samo potrjena.

ŠPORTNI VESTNIK

● SAK SPET SAMO REMIZIRAL 1:1

Preteklo nedeljo sta se na težkem terenu v Borovljah pomerili enajsterici domačega DSG in Slovenskega atletskega kluba iz Celovca. Vsi so pričakovali zanesljivo zmago SAK-ja (ki je v Celovcu igral proti istemu moštvu kar 5:0). V prvem polčasu je SAK silovito napadal in trikrat je samo vratnica obvarovala Boroveljčane gola. Vezni igralci z Marjanom Pandlom na čelu (škoda, da ne prihaja redno na tekme) so asistiral napadalcem z lepimi podajami, toda žoga ni in ni hotela v mrežo. Nekaj krasnih priložnosti so slovenski napadalci zapravili ali pa so imeli smolo. Tako je do polčasa ostalo 0:0.

V drugem delu igre se je slika na igrišču bistveno spremenila. Boroveljčani, ki v prvem polčasu skoraj niso dosegli šestnajstmetrske črte, so postali enakovredni nasprotnik in celo povedli. Slovenski nogometaši so postali nervozni, a resignirali niso. Končno je Polanšek le uspel z glavo prekaniti nasprotnikovega vratarja in tako je SAK izenačil. Spet je SAK docela prevzel iniciativo v svoje roke in Polanšek je minuto pred koncem imel smolo, ko je njegova dobroumerna žoga obtičala na črti v blatu.

Ob robu povedano: Navijači SAK-ja so si morali pustiti dopasti marsikatero psovko in tudi slovenske no-

gometase so nekateri primitivci zmerjali z „Jugobluthunde“ in z raznimi drugimi grdimi besedami.

● SAK II : BOROVLJE II 3:0

Drugo moštvo SAK-ja je sigurno premagalo svojega nasprotnika, ki se je bolj zanimal za preštevanje Slovencev kot za nogomet. Gole so dali Pandel, Velik in Krajcar.

● SLOVENSKI ATLETSKI KLUB GOSTOVAL V MARIBORU

Konec preteklega tedna je SAK gostoval na povabilo zveze nogometnih sodnikov v Mariboru in se tam udeležil turnirja, ki ga je ob priliki tridesetletnice ustanovitve omenjene zveze ustanovila tamkajšnja zveza sodnikov zelenega polja. Slovenski nogometaši so osvojili tretje mesto. Prvo igro so izgubili proti ljubljanskim sodnikom z 2:0 (pri ljubljancih so igrali nekateri nogometaši, ki so uživali že zrak najvišje jugoslovanske lige); drugo igro pa je SAK dobil s 4:1, nasprotniki so bili slovenski novinarji.

Prijateljsko vzdušje in znana slovenska gostoljubnost sta Slovenskemu atletskemu klubu pripravila dva brezskrbna dneva v Mariboru in stike, ki bodo sedaj in v bodočnosti sigurno prav zanimivi za športno udejstvovanje koroških Slovencev.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ vabi 14. Novembra na

IZLET V SLOVENIJO

Odhod ob 6. uri zjutraj iz Loč. Prijave sprejema Jožko Wrulich.

Lutkovna skupina Koroške dijaške zveze iz Celovca vabi na lutkovno igro

RDEČA KAPICA

● v petek 12. novembra 1976 ob 12.30 uri v ljudski šoli v Bilčovsu

● v petek 12. novembra 1976 ob 15.30 uri v ljudski šoli v Hodišah

Prisrčno vabljeni!

DELOVNI POGOVOR O DELU ZA OTROŠKO MLADINO

v soboto 13. novembra 1976 od 15. do 20. ure. Prireditelj: Kat. mladina.

SOŽITJE V TESNOBI ČASA, VZDUŠJA IN PROSTORA

od sobote 13. do nedelje 14. novembra, od 9. do 15. ure. Seminar mladine iz Gradca in Koroške o narodnostnih problemih na Koroškem. Prireditelj: Evangeličanska mladina in Dom v Tinjah.

Katoliški dom prosvete SODALITAS, 9121 Tinje

14. novembra se ne bomo zapisali za Slovence!

Izbrali bomo eno izmed naslednjih možnosti bojkota:

- Zapisali bomo drug jezik
- Glasovali bomo neveljavno
- Oddali bomo prazno glasovnico
- Oddali bomo prazno kuverto
- Ostali bomo sploh doma